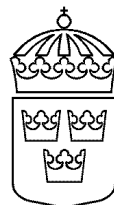


Skatteutskottets yttrande

1995/96:SkU13y

Vissa åtgärder för att halvera arbetslösheten
till år 2000



1995/96
SkU13y

Till finansutskottet

Skatteutskottet har beretts tillfälle att yttra sig över proposition 1995/96:207 om en ekonomisk politik för att halvera den öppna arbetslösheten till år 2000 jämte motioner, proposition 1995/96:222 om vissa åtgärder för att halvera arbetslösheten till år 2000 jämte motioner samt motionerna 1995/96:A45 av Lars Leijonborg m.fl. (fp), 1995/96:A46 av Alf Svensson m.fl. (kds) och 1995/96:A49 av Carl Bildt m.fl. (m) om sysselsättningsåtgärder.

Sammanfattning

Skatteutskottet tillstyrker de lagförslag på skatteområdet som regeringen lägger fram i proposition 222. De nya reglerna om försäljningsskatt på personbilar bör dock enligt utskottets mening träda i kraft den 11 i stället för den 12 juni 1996 eftersom uppgifter av denna innebörd lämnats vid regeringens presskonferens.

Skatteutskottet ställer sig också bakom de bedömningar som regeringen redovisar beträffande andra åtgärder inom beskattningen för att främja sysselsättningen samt avstyrker de motionsyrkanden som har väckts i ärendet.

Vid yttrandet har fogats avvikande meningar från m, fp, v, mp och kds.

Skattepolitiken

I proposition 207 anförts att ökningen av sysselsättningen i huvudsak måste ske i det privata näringslivet och att det därför behövs ett gott tillväxtklimat. Arbetet i Företagsskatteutredningen med att finna former för en lättnad för företagen som återställer skatteuttaget till den nivå som etablerades med skattereformen kommer enligt regeringen att påskyndas. Avsikten är att ett förslag till en permanent lättnad i dubbelbeskattningen med inriktning på små och medelstora bolag skall läggas fram i höst. Förmögenhetsbeskattningens utformning är också betydelsefull för de mindre företagens investeringar och expansion. I den översyn av förmögenhetsskatten som presenteras inom kort kommer därför skattefriheten för arbetande kapital att ligga fast. Detta gäller även aktier i bolag som är noterade på O- och OTC-listorna. Regeringen avser också att pröva olika möjligheter till förenklingar i skattelagstiftningen för mindre företag som bedrivs som enskild näringsverksam-

het. Vidare kommer regeringen att föreslå en reduktion av arbetsgivaravgifter och egenavgifter med 5 procentenheter med inriktning på de mindre företagen.

I propositionen anför att den inhemska efterfrågan har utvecklats långsamt under de senaste åren samtidigt som den konkurrensutsatta sektorn vuxit snabbt. Från sysselsättningssynpunkt är det enligt regeringen angeläget med en god utveckling av de mer sysselsättningsintensiva, inhemska sektorerna av den svenska ekonomin, och regeringen presenterar därför två förslag som ökar aktiviteten på två betydelsefulla marknader, fastighetsmarknaden och bilmarknaden. Kostnaden för köp av fastigheter begränsas genom en tillfällig nedsättning av stämpelskatten på fastigheter, och bilförsäljningen stimuleras genom ett skifte av skatteuttaget från försäljningsskatt till fordonsskatt. Vidare aviseras en ny bilförmånsbeskattning som förutom att stimulera den inhemska aktiviteten också kommer att bidra till en förbättrad miljö och ökad trafiksäkerhet.

Som en allmän finansiering av de olika åtgärderna föreslås bl.a. en höjning av tobaksskatten med 15 %. Vidare begränsas uppräkningsgränsen av skiktgränsen i inkomstskatteskalen inför år 1997. Skatten på utdelningar och reavinster på andelar i allemansfond höjs från 20 % till 30 %. Företagens möjligheter att avsätta till periodiseringsfonder begränsas.

I flera motioner framställer motionärerna yrkanden om en annan inriktning av skattepolitiken.

Moderata samlingspartiet föreslår i motionerna A49 yrkandena 1, 11, 15 och 17 i denna del och Fi109 yrkande 1 av Carl Bildt m.fl. (m) att förutsättningar för fler riktiga arbeten och en uthållig tillväxt skapas genom betydande skattesänkningar för hushåll och företag. Skattesänkningarna uppgår till ca 60 miljarder kronor och finansieras fullt ut genom minskade offentliga utgifter. Inkomstbeskattningen återställs till 50 % genom slopad värnskatt och företagens skatter sänks bl.a. genom slopad dubbelbeskattning för alla bolag och lindrade spärregler för fåmansbolag. En särskild skattekutning för hushållstjänster införs. Bland åtgärderna ingår också att riksdagens nyligen fattade beslut (prop. 1995/96:198, SkU31) om höjd energiskatt på bränslen och el undanröjs och momsredovisningsreglerna återställs.

Folkpartiet liberalerna förespråkar i motion Fi110 yrkande 1 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) en tyngdpunktsförskjutning i riktning mot en mer företagsvänlig politik, där selektiva inslag byts ut mot ett bättre generellt företagsklimat. På några års sikt kan enligt motionärerna stora belopp överföras från selektiva företagsstöd (inklusive matmomsen) till sänkta skatter för företagandet. Viktiga punkter på skatteområdet är enligt motionärerna ett återupprättande av skattereformens princip om hälften kvar vid inkomstbeskattningen, avskaffad dubbelbeskattning, en återgång till tidigare momsredovisningsregler och en ansvarsfull energiuppgörelse som inte resulterar i stora och plötsliga elprishöjningar.

Alf Svensson m.fl. (kds) anför i motion Fi113 yrkande 1 att goda och stabila förutsättningar bör skapas för individernas, familjernas och företagens utveckling. Det totala skattetrycket och skatten på arbete måste sänkas. Motionärerna vill åstadkomma en kraftig expansion av tjänstesektorn genom

en skattesänkning för tjänster som riktar sig till hushållen. Dubbelbeskattningen av riskkapital bör avskaffas och riskkapitalavdraget permanentas. Även dessa motionärer vill se en återgång till tidigare momsregler. Företagsstöden bör användas för att sänka arbetsgivaravgifterna. Det är vidare enligt motionärerna hög tid att en skatteväxling genomförs.

Vänsterpartiet förslår i motion Fi116 yrkandena 1–3 av Gudrun Schyman m.fl. (v) en sänkning av skatten på lägre inkomster, t.ex. genom höjt grundavdrag. Förslaget bör enligt motionärerna kombineras med ett slopat grundavdrag för inkomster som ligger över brytpunkten. Förmögenhets-skatten breddas och ytterligare skalsteg införs. För att stödja mindre och nystartade företag förespråkar motionärerna sänkta egenavgifter för egenföretagare och ett kreditstöd genom skatteavdrag. Inom tjänstesektorn föreslås sänkta arbetsgivaravgifter för såväl kommunal som privat tjänstesektor. Bolagsbeskattningen bör enligt motionärerna höjas och en särskild värnskatt på 5 % tas ut. På energi- och miljöområdet vill motionärerna se ett successivt ökat skatteuttag, främst för el och koldioxidutsläpp. De höjda skatterna på energi- och miljöområdet bör ingå i en plan för en grön skatteväxling för att finansiera sänkt skatt på arbete. En målsättning kan vara att växlingen skall omfatta 5–6 % av BNP. Regeringen bör i samband med budgetpropositionen hösten 1996 för riksdagen redovisa ett samlat ställningstagande till hur de fördelningspolitiska skevheterna i skattereformen skall justeras.

Från Miljöpartiet anförs i motion Fi112 yrkande 1 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp) att en förkortning av arbetstiden till 35 timmar bör underlättas genom en sänkning av de allmänna egenavgifterna. Vidare bör arbetskraftskostnaden sänkas genom en successiv neddragning av arbetsgivaravgifterna, vilket finansieras genom höjda energi- och miljöskatter. Fram t.o.m. 1999 bör ca 25 miljarder kronor växlas från arbete till energi och miljö. Vidare bör små och medelstora företag ges ökad tillgång till riskvilligt kapital och få ändrade skatteregler som underlättar nyföretagande och tillväxt. I motion Fi117 yrkande 25 av Birger Schlaug m.fl. (mp) begärs ett tillkännagivande om behovet av en skatteväxling som ekonomiskt styrmedel för en ekologisk omställning.

Skatteutskottet vill framhålla att stora uppostringar gjorts för att sanera de offentliga finanserna och återvinna omvärldens förtroende för en stabil svensk krona. Det är viktigt att saneringspolitiken nu fullföljs så att målen om balans i de offentliga finanserna successivt nås. Med en sådan inriktning läggs en fast grund för företagande, expansion, tillväxt och ökande sysselsättning.

Samtidigt innebär dagens situation att det är angeläget att vidta särskilda åtgärder som kan leda till en ökad expansion och sysselsättning. Regeringens åtgärder har denna inriktning och är finansierade fullt ut. Åtgärderna är också godtagbara från fördelningspolitisk synpunkt. Att begränsa arbetslösheten är vad som är mest angeläget, inte minst från fördelningssynpunkt.

Ansaret för de budgetpolitiska målen och kravet på fördelningspolitisk hänsyn gör att det enligt utskottets mening inte kan bli tal om åtgärder som försvagar budgeten eller medför en förskjutning inom saneringsprogrammet som rubbar den fördelningspolitiska balansen. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att värnskatten och den lägre mervärdesskatten på livsmedel utgör

viktiga inslag i denna balans. Värns-katten kommer enligt gällande lagstiftning att upphöra inkomståret 1999. Som utskottet konstaterade tidigare i våras kommer regeringen att föreslå hur det samlade skatte- och avgiftsuttaget skall justeras för att en bättre fördelningsprofil skall nås. Avgörande för den fördelningspolitiska profilen är också balansen mellan besparingar och skattehöjningar.

Mot den angivna bakgrunden och med hänvisning till vad utskottet anfört tidigare i vår i yttrande till finansutskottet (1995/96:SkU12y) ser utskottet inte någon anledning att tillstyrka motionärernas riktlinjer för skattepolitiken.

Det anförda innebär att utskottet ställer sig bakom den inriktning som anges i proposition 207 och avstyrker motionerna A49 yrkandena 1, 11, 15 och 17 i denna del, Fi109 yrkande 1, Fi110 yrkande 1, Fi112 yrkande 1, Fi113 yrkande 1 och Fi116 yrkandena 1 och 2 såvitt avser utskottets beredningsområde.

Saneringsprogrammet innebär en högre beskattning inom miljö- och energipolitiken vilket påskyndar en nödvändig omställning mot ett ekologiskt mer uthålligt samhälle. En ökad miljörelatering utreds inom Skatteväxlingskommittén, och regeringen har enligt vad som framgått tidigare i vår för avsikt att pröva möjligheterna till en s.k. grön skatteväxling när kommittén redovisat sitt arbete. Enligt utskottets mening bör regeringens ställningstagande avvaktas i denna del, och utskottet avstyrker därför även motionerna Fi116 yrkande 3 och Fi117 yrkande 25.

En tillfällig nedsättning av stämpelskatten

I propositionen föreslås en tillfällig nedsättning av stämpelskatten i syfte att minska transaktionskostnaden vid förvärv av fastigheter. Stämpelskatten sätts ned till en tredjedel vid förvärv av fast egendom och tomträtter under tiden den 12 juni 1996–den 31 december 1997. En förutsättning är att inskrivning beviljas före utgången av mars 1998. I stället för skattesatserna 1,5 % respektive 3 % skall de nya skattesatserna vara 0,5 % respektive 1 %. Överskjutande skatt på förvärv som skrivs in fram till den 1 augusti 1996 kommer att återbetalas i särskild ordning. Regeringen förutsätter att det utrymme som skapas genom sänkningen av stämpelskatten inte tas i anspråk för att höja andra transaktionskostnader, t.ex. mäklararvoden. Skattesänkningen skulle i så fall inte få avsedd effekt. Regeringen avser att följa utvecklingen i detta hänseende.

Avslagsyrkanden framställs i motioner från Vänsterpartiet och Miljöpartiet. I motion Fi116 yrkande 4 av Gudrun Schyman m.fl. (v) anför motionärerna att stämpelskatten utgör en så pass begränsad kostnad vid köp av småhus att den inte på något avgörande sätt påverkar beslutet att genomföra ett förvärv. Vid större affärer uppgår stämpelskatten visserligen till betydande belopp men spelar även i dessa fall en marginell roll för den långsiktiga avkastningen och därmed prisbilden. Även om antalet fastighetsaffärer ökar är det enligt motionärerna osannolikt att detta skulle påverka byggandet. I motion Fi117 yrkande 15 av Birger Schlaug m.fl. (mp) anfördes att det är tveksamt om en stimulans för köp av redan byggda fastigheter

kommer att ha någon effekt på byggandet. Det är enligt motionärerna bättre att t.ex. satsa ytterligare på allergisanering av skolor och bostäder.

I motion Fil29 av Jerry Martinger (m) anføres att hänvisningen till förvärvsdatum kan ge upphov till tolkningstvister, och motionären hemställer därför att nedsättningen får avse alla inskrivningsbeslut som fattas efter den 12 juni 1996 och där ansökan om inskrivning har ingivits senast den 31 december 1997.

Som anføres i propositionen har omsättningen på den svenska fastighetsmarknaden sjunkit avsevärt sedan fastighetskrisen under åren 1991 och 1992. Visserligen har omsättningen börjat stiga igen men den ligger fortfarande på en låg nivå. Det senaste årets kraftiga räntefall har ännu inte fått effekt på priserna. En orsak till att priserna ännu inte börjat stiga kan vara den låga omsättningen på andrahandsmarknaden. Nuvarande stämpelskatt höjer transaktionskostnaderna på denna marknad och bidrar därför till att dämpa omsättningen.

Enligt skatteutskottets mening skulle en nedsättning av stämpelskatten öka omsättningshastigheten på andrahandsmarknaden och bidra till att kostnadsänkningarna genom räntefallet snabbare slår igenom på priserna. En tidsbegränsning av åtgärden förstärker denna effekt. En ökad omsättning på andrahandsmarknaden med en följande prisuppgång bidrar till att minska prisskillnaden mellan det befintliga beståndet och nyproduktionen. En reducerad stämpelskatt torde därför få positiva effekter på nyproduktionen och därmed på sysselsättning och offentliga finanser.

Enligt skatteutskottets mening kan en sänkning av stämpelskatten på fastigheter underlätta en återhämtning inom byggsektorn som drabbats hårt av arbetslöshet. Skatteutskottet anser att förslaget bör genomföras.

När det gäller den närmare utformningen kan utskottet instämma i motionärens påpekande om att anknytningen till förvärvsdagen inte är problemfri. Avsikten med denna anknytning är att stimulansen skall vara begränsad till de förvärv som avtalas efter den 11 juni 1996, då förslaget blev allmänt känt. I normalfallet är det således ingen tvekan om att det är kontraktsdatum som avgör när ett förvärv skall anses ha skett. I inskrivningsärenden är det emellertid vanligt att endast köpebrev ges in, och anknytningen till kontraktsdatum kan därför ge upphov till ett visst merarbete för ingivare och myndigheter. Det finns också en viss risk för omdatering av de kontrakt som skrivits före den 12 juni 1996.

De invändningar som kan redovisas måste emellertid enligt utskottets mening ställas mot den merkostnad som uppkommer om anknytningen till förvärvsdatum släpps. Enligt utskottets bedömning uppgår denna merkostnad till betydande belopp. Det bör även beaktas att denna merkostnad avser förvärv som avtalats innan stimulansen blev känd.

Vid en samlad bedömning anser utskottet att anknytningen till förvärvsdatum bör behållas.

Skatteutskottet tillstyrker med det anförda proposition 222 i denna del och avstyrker motionerna Fil16 yrkande 4, Fil17 yrkande 15 och Fil29.

I motion Fil18 yrkande 1 av Alf Svensson m.fl. (kds) anføres att det stora problemet på fastighetsmarknaden inte är stämpelskatten utan *fastighets-*

skatten, och motionärerna föreslår att fastighetsskatten sänks från 1,7 % till 1,5 % och att skatteuttaget i storstäder och skärgård begränsas genom en takregel.

Utskottet har senast behandlat yrkanden angående fastighetsskatten i ett yttrande till bostadsutskottet (1995/96:SkU8y).

Enligt utskottets uppfattning saknas det statsfinansiellt utrymme för en allmän sänkning av fastighetsskatten. Utskottet erinrar om att höjningen av skattesatsen från 1,5 % till 1,7 % gjort det möjligt att undvika en höjning av den garanterade räntan för vissa bostäder. De speciella problemen för den bofasta befolkningen i vissa skärgårdsområden och andra attraktiva fritidsområden har tagits upp i en särskild översyn inom Finansdepartementet som har målsättningen att redovisa sitt arbete före halvårsskiftet 1996.

Med det anförda avstyrker utskottet även motion Fi118 yrkande 1.

Allmänna pensionsfondens stämpelskatt

Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot förslaget att Allmänna pensionsfonden skall vara skattskyldig enligt stämpelskattelagen (1984:404) och tillstyrker därför proposition 222 i denna del.

Bilaccis och fordonsskatt

I propositionen föreslås ett skifte från försäljningsskatt till fordonsskatt i syfte att stimulera till en förnyelse av bilparken. Försäljningsskatten på personbilar slopas i miljöklasserna 1 och 2 och sänks till 2 000 kr i miljöklass 3 med verkan fr.o.m. den 12 juni 1996. Försäljningsskatt som debiterats fram till lagändringens ikraftträdande den 1 augusti 1996 skall återbetalas till den skattskyldige. Fordonsskatten höjs med 50 % för personbilar och 15 % för dieslbilar av årsmodell 1994 eller senare. Av administrativa skäl kan höjningen av fordonsskatten träda i kraft först fr.o.m. den 1 oktober 1996. En följdändring berör bilskrotningslagen (1975:343).

Förslaget om höjd fordonsskatt avstyrks i motion Fi120 yrkande 1 av Bo Lundgren m.fl. (m). Motionärerna har ingen invändning mot att en övergång till moderna och miljövänliga bilar underlättas genom slopad försäljningsskatt men anser att det är fel att höja fordonsskatten eftersom detta gör det svårare för personer som är beroende av bilen för sitt arbete eller bor i glesbygd.

I motion Fi117 yrkandena 16 och 18–20 av Birger Schlaug m.fl. (mp) hemställer motionärerna att förslaget avslås. Det är enligt motionärerna tveksamt om det är positivt ur miljösynpunkt att stimulera till en förnyelse av bilparken. Effekten kan enligt motionärerna i stället bli att den totala bilparken och därmed bilåkandet ökar, bl.a. på bekostnad av kollektivtrafiken. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att ett byte från fossila driv- och smörjmedel till inhemskt producerade skogs- och jordbruksprodukter skulle generera en mängd nya gröna jobb.

I motion Fi116 yrkande 5 av Gudrun Schyman m.fl. (v) anför motionärerna att det föreslagna skiftet bör följas av fler och snabba steg som

skärper miljöprofilen när det gäller beskattningen av bilismen. Även om det pågår ett utredningsarbete med denna inriktning anser motionärerna att riksdagen bör deklarerat att en ökad miljörelatering är önskvärd och att denna bör innefatta ett differentierat skatteuttag med hänsyn till bensinförbrukning, utsläpp och annan miljöpåverkan under bilens livscykel.

I motion Fi133 yrkandena 1 och 2 av Lars Hedfors (s) och Eskil Erlandsson (c) yrkar motionärerna att reglerna skall börja tillämpas den 11 juni i stället för den 12 juni 1996 eftersom uppgifter av denna innebörd lämnats vid den presskonferens som hölls när förslagen presenterades.

Den parlamentariska kommitté som regeringen har tillkallat för att utarbeta en nationell plan för kommunikationerna – Kommunikationskommittén (K 1995:01) – har i tilläggsdirektiv (dir. 1996:35) fått i uppdrag att göra principiella överväganden rörande hur ekonomiska förutsättningar inom kommunikationssektorn kan användas som styrmedel för trafikpolitiska mål. Regeringen har vidare nyligen tillkallat en särskild utredare som har fått i uppdrag att undersöka vilken avvägning mellan de olika slagen av skatter som kan vara lämplig, bl.a. från miljösynpunkt.

Som anføres i propositionen har den låga nivån på personbilsförsäljningen under en följd av år medfört att den svenska bilparken blivit allt äldre, vilket är negativt från bl.a. miljösynpunkt. Försäljningsskatten bidrar i egenskap av transaktionsskatt till att dämpa omsättningen av bilparken. En förskjutning av skatteuttaget på bilar från försäljningsskatt till fordonsskatt torde bidra till att öka omsättningen och ha positiva effekter på miljön, trafiksäkerheten och aktiviteten i bilindustrin. Om den högre försäljningsskatten på personbilar i miljöklass 3 bibehålls bidrar detta till att introducera ur miljösynvinkel renare bilar. Genom skiftet skapas utrymme för en prissänkning på ca 5 %.

Skatteutskottet delar regeringens bedömning och anser att förslaget bör genomföras.

Med hänsyn till att uppgifter lämnats om ett ikraftträdande redan den 11 juni finns det enligt utskottets mening skäl att justera datum för ikraftträdande så att även denna dag täcks in. Ändringen berör punkt 3 av övergångsbestämmelserna till lagen (1996:537) om ändring i lagen (1978:69) om försäljningsskatt på motorfordon. Bestämmelsen bör härvid ges en utformning som klargör att försäljningsskatt skall utgå i miljöklass 3 även efter ikraftträdandet. Vidare bör en följdändring göras i punkt 2 av övergångsbestämmelserna i förslaget till lag om ändring i bilskrotningslagen (1975:343).

Med det anförda tillstyrker utskottet proposition 222 i denna del och motion Fi133 yrkandena 1 och 2 med angiven justering och avstyrker motionerna Fi117 yrkandena 18–20 och Fi120 yrkande 1.

Motionerna Fi117 yrkande 16 om biobaserade drivmedel och Fi116 yrkande 5 om en ökad miljörelatering avstyrker utskottet med hänvisning till det pågående utredningsarbetet.

Utskottet instämmer i regeringens bedömningar när det gäller höjningen av skatten på tobaksvaror med 15 % fr.o.m. den 1 januari 1997 och tillstyrker därför proposition 222 i denna del.

Allemansfonderna

I propositionen förslås att de särskilda skattelättnaderna för sparande i allemansfond slopas fr.o.m. år 1997.

Avslagsyrkanden har framställts i två motioner. I motion Fi120 yrkande 2 av Bo Lundgren m.fl. (m) anför motionärerna att frågan om slopade skattefördelar för allemansfonderna bör tas upp i samband med en generell sänkning av skatten på kapitalinkomster, och de avstyrker förslaget i avvaktan härpå. Också i motion Fi118 yrkande 2 av Alf Svensson m.fl. (kds) avstyrks förslaget. Motionärerna anser att det privata sparandet är viktigt och att det alltid finns motiv för ett skattemässigt gynnat grundsparande hos hushållen.

Skatteutskottet konstaterar att skattelättnaderna för allemansfonder utgör ett avsteg från principen om neutral beskattning. När de gynnsamma skatte-reglerna återinfördes år 1995 skedde detta mot bakgrund av förhållandevis stora uttag från fonderna under år 1994 som hade sin grund i ett påtagligt högt ränteläge och den halverade aktievinstbeskattningen. De speciella förhållandena på obligations- och aktiemarknaderna som rådde år 1994 är nu borta, och det finns i nuvarande ekonomiska läge inte tillräckliga skäl att bibehålla en skattestimulans för ett ökat hushållssparande.

Enligt utskottets mening bör principen om neutral beskattning av sparande nu gälla även sparande i allemansfonder, och utskottet tillstyrker därför förslaget.

Med det anförda tillstyrker utskottet proposition 222 i denna del och avstyrker motionerna Fi118 yrkande 2 och Fi120 yrkande 2.

Dubbelbeskattningen av aktier, riskkapitalavdrag m.m.

Regeringen avser att föreslå en lättnad i den ekonomiska dubbelbeskattningen i onoterade aktiebolag fr.o.m. den 1 januari 1997. Den närmare utformningen kommer regeringen att ta ställning till när Företagsskattutredningen har lämnat sitt förslag, som väntas i slutet av juli. Ett utrymme på 3,5 miljarder kronor avsätts för denna lättnad. Avsikten är att samtidigt slopa det s.k. riskkapitalavdraget och att begränsa avdragsrätten för avsättning till periodiseringsfond från 25 % till 20 % av inkomsten.

Enligt motionerna A49 av Carl Bildt m.fl. (m), Fi110 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) och A46 och Fi118 av Alf Svensson m.fl. (kds) bör dubbelbeskattningen avskaffas helt, riskkapitalavdraget behållas eller förstärkas och avdragsmöjligheterna för avsättningar kvarstå på sin nuvarande nivå. I motion Fi117 av Birger Schlaug m.fl. (mp) anför att översynen om avskaffande av dubbelbeskattningen bör fullföljas och att regeringen snarast bör återkomma med förslag till lättnader i företagsbeskattningen. Vidare bör man enligt denna motion utvärdera riskkapitalavdraget och sedan ta ställning

till om det skall permanentas och eventuellt höjas. Enligt motion Fi116 av Gudrun Schyman m.fl. (v) bör man i första hand lösa frågan om lättnader av dubbelbeskattning i bolagsledet och finansiera åtgärderna genom en höjning av bolagsskatten från 28 % till 30 %. De anser att en höjning av bolagsskatten till 30 % är en uthållig och från fördelningspolitisk synpunkt väl-motiverad åtgärd och föreslår också en värnsskatt i form av höjd bolagsskatt med 5 procentenheter.

Den ekonomiska dubbelbeskattningen av aktiebolag innebär att avkastningen på det egna kapitalet i bolaget beskattas såväl i bolaget som hos aktieägarna. Frågan om lättnader i denna dubbelbeskattning utreds inom 1992 års företagsskatteutredning, och avsikten har varit att utredningen skall lämna ett betänkande som kan leda till lagstiftning hösten 1997 med tillämpning fr.o.m. inkomståret 1998. I propositionen anförts att utredningsmannen inte har funnit skäl att utforma en modell för en generell lättnad på bolagsnivå. Arbetet har nu inriktats på att analysera en modell för en selektiv lättnad för mindre och medelstora företag.

Som regeringen framhåller är det angeläget att förbättra villkoren för mindre och medelstora företag och därmed skapa förutsättningar för en expansion och ökad sysselsättning i dessa företag. Utskottet delar också regeringens uppfattning att det är önskvärt att en lättnad i den ekonomiska dubbelbeskattningen för dessa företag införs redan fr.o.m. den 1 januari 1997. Hur reglerna skall utformas och avgränsas bör för närvarande lämnas öppet, i avvaktan på utredningens förslag.

De finansieringsåtgärder som regeringen föreslår och som utskottet ställer sig bakom skapar ett utrymme på 3,5 miljarder kronor för detta ändamål. I finansieringen ingår bl.a. en begränsning av riskkapitalavdraget till 1997 års taxering. Detta avdrag, som tillkommit som ett provisorium vid 1997 och 1998 års taxeringar, innebär att de små och medelstora företagens försörjning med riskkapital stimuleras genom en skattereduktion för den som förvärvar nyemitterade aktier i företaget. Reduktionen uppgår till 30 % av sammanlagt högst 100 000 kr för de båda åren. Utskottet delar regeringens uppfattning att detta avdrag bör slopas när den planerade lättnaden i dubbelbeskattningen genomförs.

Samtidigt bör man av statsfinansiella skäl begränsa avdragsrätten för avsättningar till periodiseringsfond. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att en minskning med 5 procentenheter bör kunna ske utan att några mer påtagliga olägenheter uppkommer.

Beträffande Vänsterpartiets förslag om höjningar av bolagsskatten vill utskottet framhålla att en återgång till en bolagsskatt på 30 % bör aktualiseras först i samband med en generell bedömning av skattesituationen för samtliga aktiebolag och att Vänsterpartiets förslag i övrigt skulle leda till en ej godtagbar överbeskattning.

Det anförda innebär att utskottet instämmer i regeringens bedömningar av dessa frågor och att utskottet avstyrker motionerna A46 yrkandena 5 och 6, A49 yrkandena 5 och 7, Fi110 yrkande 5, Fi116 yrkandena 6–9, Fi117 yrkande 33 och Fi118 yrkandena 3, 4, 6 och 7.

Motionerna A46 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 7 och A49 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkande 8 innebär skattelättnader för royalty på patenterade uppfinningar.

Royalty skall i princip hänföras till den förvärvskälla från vilken den har utgått. Utskottet har vid tidigare års behandling av denna fråga anført att det inte kan anses aktuellt att ompröva dessa regler. Vad som anförts i motionerna innebär inte något nytt som nu bör föranleda en annan bedömning. Utskottet avstyrker alltså dessa motionsyrkanden.

Ett annat yrkande i motion A49, yrkande 9, är att regler om nuvärdeavskrivning införs från den 1 september 1996.

Frågan om nuvärdeavskrivning har behandlats i tidigare utredningsarbete men har inte föranlett lagstiftning. Enligt utskottets mening saknas det skäl att i detta sammanhang ta upp denna fråga och ompröva avskrivningsreglerna. Utskottet avstyrker alltså motionen i denna del.

Förmögenhetsbeskattningen av aktier m.m.

Som ett led i finansieringen av en höjning av det generella fribeloppet vid förmögenhetsbeskattningen från 800 000 till 900 000 kr beslutade riksdagen nyligen (prop. 1995/96:198, SkU31) att aktier som noteras på börsens A-lista vid 1997 års taxering skall tas upp till sitt fulla noterade värde mot tidigare 75 % av detta värde. I det sammanhanget anförde regeringen att marknadsnoterade aktier och liknande tillgångar i princip bör tas upp till sitt fulla värde.

I proposition 222 uttalar regeringen nu att aktier som noteras på börsens O- och OTC-listor alljämt bör vara befriade från förmögenhetsskatt, eftersom företagets tillväxt och tillgången på riskvilligt kapital inte bör hämmas på ett olämpligt sätt.

I motion Fi117 av Birger Schlaug m.fl. (mp) yrkas en återgång till 75 % för börsnoterade aktier (yrkande 34).

Som framgår av redovisningen i proposition 222 kommer den översyn som pågår rörande förmögenhetsskatten att redovisas inom kort. I avvaktan härpå finns det enligt utskottets uppfattning inte anledning att avvika från regeringens nuvarande bedömningar eller att ompröva frågan om värderingen av börsaktier. Utskottet avstyrker således motion Fi117 i denna del.

Åtgärder för enskilda näringsidkare och fåmansföretag

Fr.o.m. inkomståret 1994 gäller nya skatteregler för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag. Syftet med reglerna är att ge dessa näringsidkare likvärdiga skattevillkor som ägare av enmansaktiebolag. Samtidigt innebär det nya regelverket att skattesystemet blivit mer komplicerat.

I proposition 222 anfördes att regeringen i höst återkommer med vissa detaljförbättringar och förenklingar på grundval av en promemoria från Finansdepartementet som regeringen presenterar inom kort. Enligt regeringens bedömning bör en fortsatt utvärdering och översyn göras beträffande dessa

regler, vilket är motiverat även på grund av förslaget om lättnader i dubbelbeskattningen av aktiebolag. När regeringen tagit ställning till detaljutformningen av detta förslag kommer även beskattningen av fåmansföretag att ses över.

Vidare avser regeringen att så snart som möjligt föreslå en starkt förenklad administration av företagens skatte- och avgiftsbetalningar genom ett nytt system med skattekonton som Skattebetalningsutredningen kommer att lägga fram inom kort. I höst kommer också ett förslag till en nedsättning av socialavgifterna och egenavgifterna. Denna fråga redovisar utskottet under nästa rubrik tillsammans med andra frågor rörande tjänstesektorn.

I motion A49 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkande 6 yrkas att riksdagen beslutar att lindra spärreglerna för fåmansbolag fr.o.m. 1997, så att den som redovisar en rimlig arbetsinkomst från bolaget (minst 10 basbelopp) skall få rätt att betrakta övrig inkomst från bolaget som utdelning. Även motion Fi110 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 8 går ut på lättnader i de särskilda skatte- reglerna för fåmansföretag. Ett annat yrkande i den förstnämnda motionen – A49 yrkande 4 – är att regeringen skall ta fram förslag till förenklingar för nya företagare och för hushåll som tillfälligt anställer någon för att utföra ett arbete.

Av den lämnade redogörelsen framgår att de frågor som tagits upp i motionen omfattas av de överväganden som pågår inom regeringen och att regeringen så snart som möjligt kommer att redovisa sina ställningstaganden för riksdagen. I avvaktan härpå avstyrker utskottet motionerna i dessa delar.

Nedsättning av socialavgifter, tjänstesektorn

I proposition 222 (s. 4.4) anför regeringen att det är viktigt, trots de strama budgetrestriktioner som gäller, att de indirekta lönekostnaderna reduceras, inte minst i små och medelstora företag. Regeringen kommer därför i höst att lägga fram förslag om nedsättning av socialavgifterna fr.o.m. 1997 med 5 procentenheter på ett underlag om högst 600 000 kr på årsbasis, dvs. från ca 33 % till ca 28 % inklusive allmän löneavgift. Även egenavgifterna för egenföretagare sätts ned med 5 procentenheter.

Regeringen aviserar också en översyn av beskattningen inom tjänstesektorn (prop. 222 s. 5.24). I propositionen anføres att de senaste decenniernas starka expansion inom denna sektor visar att den privata tjänstesektorn inte behöver skattelättnader eller andra stimulanser för att expandera men att 1990-talets svåra ekonomiska kris och massarbetslöshet dock ger skäl för att överväga vilka åtgärder som skulle kunna vidtas för att på kort sikt underlätta sektorns expansion. Regeringen anser att det kan finnas anledning att överväga om och hur tillfälliga stimulanser som ROT-avdrag kan inriktas på annat än byggnadsåtgärder. I propositionen anføres att Riksskatteverket samtidigt bör belysa möjligheterna till administrativa förenklingar och överväga om det går att införa ett standardiserat system för betalning av tjänster som i Frankrike.

I motion A49 av Carl Bildt m.fl. (m) begär motionärerna förslag från regeringen om en sänkning av egenavgiften till sjukförsäkringen med 3 procentenheter i förhållande till genomförda och beslutade höjningar fram till

1998, att socialavgifterna i ökad utsträckning förmånsrelateras och att löneavgiften avvecklas, allt i syfte att minska den totala skatten på arbete (yrkandena 12 och 13). Motionärerna ifrågasätter om moms över huvud taget bör tas ut på hushållstjänster men framhåller samtidigt att dagens EU-regler hindrar en särbehandling av dessa tjänster. På grund av svårigheterna att nu genomföra tillräckliga allmänna sänkningar av beskattningen av arbete föreslår de i stället en skattereduktion på 50 % för vissa hushållstjänster.

Yrkande 1 i motion A45 och yrkande 4 i motion Fi110 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) innebär att regeringen skyndsamt skall lägga fram förslag till en sänkning av arbetsgivaravgifterna inom tjänstesektorn med ca 7 procentenheter. Inkomstbortfallet bör enligt motionen finansieras genom sänkt företagsstöd.

I motion A46 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 12 begär motionärerna en stimulans genom direkta statliga bidrag till tjänster i hushållet enligt en dansk modell och genom skattereduktion med 60 % av arbetskostnaderna för byggnadsåtgärder (ROT-åtgärder) och vissa andra tjänster såsom bilreparationer, större trädgårdsarbeten och installation av exempelvis vitvaror och datorer.

Enligt motion Fi116 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkande 10 bör frågan om sänkta arbetsgivaravgifter beredas mer fullständigt. Enligt motionen bör man bl.a. överväga att begränsa nedsättningen till företag med högst 50 anställda. Vidare bör man enligt motionen vidga nedsättningen till en ram på 10 miljarder kronor fördelat på offentlig och privat tjänsteproduktion. Motionärerna anser också att enskilda näringsidkare bör stimuleras genom att undanta 40 000 kr från underlaget för avgifterna.

I motion Fi117 av Birger Schlaug m.fl. (mp) anförs att det inte för närvarande finns tillräckliga skäl för temporära stimulanser av hushållstjänster eller ROT-åtgärder. Frågan om lägre skatter på arbete bör i stället lösas varaktigt genom skatteväxling med högre skatt på energi- och resursförbrukning i storleksordningen 100 miljarder kronor till år 2010 och ca 25 miljarder kronor för de närmaste tre åren.

De nedsättningar av socialavgifterna som aviseras i de aktuella propositionerna skall ses mot bakgrund av att de sociala avgifterna utgör en betydande del av lönekostnaden och att dessa kostnader – inte minst i nystartade företag och vid överväganden om nyanställningar – kan utgöra ett hinder mot expansion och sysselsättning. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det är viktigt, trots de strama budgetrestriktioner som nu gäller, att de indirekta lönekostnaderna reduceras. Det är också angeläget att åtgärderna genomförs skyndsamt, och det är enligt utskottets mening inte möjligt att snabbt skapa ett underlag för allmänna skattelättnader genom ett system med skatteväxling eller genom långtgående besparingar. Utskottet finner därför i likhet med regeringen att åtgärderna bör inriktas framför allt mot de små och medelstora företagen för att ge tillräckliga incitament för nyanställningar och uppmuntra egenföretagande. Utskottet ställer sig därför bakom den planerade utformningen av nedsättningsreglerna.

Den aviserade nedsättningen av socialavgifterna riktar sig till företag inom alla sektorer och i första hand till små och medelstora arbetsintensiva företag. Även den privata tjänstesektorn får på detta sätt en motsvarande stimulans.

Utskottet har inte heller något att erinra mot att regeringen vid sidan härav ser över frågan om andra tillfälliga stimulanser av privatpersoners köp av tjänster, och utskottet utgår från att man i den planerade översynen kommer att ta upp alla goda uppslag. Samtidigt vill utskottet framhålla att de förslag som regeringen hittills har presenterat på dessa områden har finansierats fullt ut och att åtgärderna enligt utskottets mening också har utformats på ett sätt som är godtagbart från fördelningspolitiska och andra utgångspunkter. Det statsfinansiella läget innebär enligt utskottets uppfattning att dessa förutsättningar måste gälla även i fortsättningen. De aktuella motionerna i dessa frågor framstår mot denna bakgrund som orealistiska och saknar i allt väsentligt underlag för en närmare bedömning.

Med det anförda ställer sig utskottet bakom regeringens planer rörande dessa frågor och avstyrker motionerna A45 yrkande 1, A46 yrkande 12, A49 yrkandena 12–14, 16 och 18, Fi110 yrkande 4, Fi116 yrkande 10 och Fi117 yrkande 41.

En detaljfråga i de nya reglerna om skattereduktion för byggnadsarbeten tas upp i motion Fi118 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 33. Motionärerna anser att skattereduktion bör medges, inom ramen för dessa regler, för konvertering av elvärme till andra uppvärmningsformer.

Konvertering av värmesystemet i ett hus torde i allmänhet kräva sådana åtgärder att det blir fråga om ombyggnad. Eftersom arbetskostnaderna härför i så fall skall ingå i underlaget för skattereduktionen är motionsyrkandet åtminstone delvis tillgodosett. Utskottet avstyrker även detta motionsyrkande.

Bilförmåner, skiktgränsen för statlig inkomstskatt

I samband med budgetpropositionen kommer regeringen att föreslå att reglerna om bilförmåner ändras på grundval av promemorian Beskattning av bilförmån – en ny modell. Regeringen kommer att ta slutlig ställning till förslaget efter remissbehandlingen, men avsikten är att skatteuttaget på bilförmån skall sänkas med i storleksordningen 1 000 miljoner kronor. I propositionen anfördes att förslaget kommer att stimulera den inhemska aktiviteten och att bidra till en förbättrad miljö och ökad trafiksäkerhet. Förmånsbeskattningen skall bygga på en korrekt värdering av förmånen med hänsyn bl.a. till ränteläget och skall inte längre uppmuntra till överdriven privat körning. Regeringen anför också att den nuvarande överbeskattningen av förmånsbilar i stort sett kommer att försvinna. – Förslaget kommer att finansieras genom att uppjusteringen av skiktgränsen för statlig inkomstskatt begränsas med drygt 3 000 kr för inkomståret 1997.

I motion A49 av Carl Bildt m.fl. (m) förordas att förmånsbeskattningen för tjänstebilar sänks fr.o.m. 1997 (yrkande 19). Motion Fi117 av Birger Schlaug m.fl. (mp) yrkande 1 innebär att den nuvarande nivån på beskattningen av bilförmåner bör behållas men med en ökad relatering till den privata körsträckan. Att en begränsning av uppräknings av skiktgränsen skall utnyttjas som finansieringskälla för åtgärden avvisas i motionerna Fi110 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 7, Fi117 av Birger Schlaug m.fl. (mp)

yrkandena 21 och 22 och Fi118 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 8. I motion Fi116 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkande 11 föreslås att grundavdraget reduceras eller slopas över brytpunkten som ett bra alternativ till att begränsa uppjusteringen av skiktgränsen.

Utskottet kan konstatera att det råder bred enighet om att beskattningen av bilförmåner bör ändras i den riktning som regeringen anger. Utskottet vill framhålla att åtgärden också måste finansieras på ett fördelningspolitiskt lämpligt sätt. Regeringens förslag innebär att inkomstkatten räknas upp med sammanlagt ca 800 kr för inkomster över brytpunkten. Utskottet anser att detta är godtagbart, och några andra finansieringsvägar har inte föreslagits i motionerna. Några närmare ställningstaganden till dessa frågor erfordras enligt utskottets mening inte för närvarande, och utskottet avstyrker därför motionerna i dessa delar.

Redovisningen av moms

Motionerna A49 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkande 10, A46 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 9 och Fi110 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 10 innebär att riksdagen skall besluta om en återgång till de tidigare redovisningstiderna för moms.

Riksdagen beslutade hösten 1995 att förkorta redovisningsperioderna för moms från två månader för dem som inte bedriver EU-handel till en månad för alla och att förkorta betalningstiderna från 35 dagar till 20 dagar efter redovisningsperiodens slut. Omläggningen motiverades av statsfinansiella skäl och konkurrensskäl och utformades med särskilda undantag för de mindre företagen. Undantagen har numera byggts ut (prop. 1995/96:198, SkU31) och innebär bl.a. att den förkortade betalningstiden inte gäller för företag med en omsättning på högst 40 miljoner kronor.

Utskottet anser att det inte finns tillräckliga skäl att frånga dessa regler och avstyrker motionerna i dessa delar.

Utbildningskonton m.m.

I motionerna A46 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 8, A49 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkande 36, Fi118 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 13 och Fi121 av Beatrice Ask m.fl. (m) yrkande 3 föreslås skattelättnader för avsättningar till utbildningskonton.

Utskottet anser inte att det nu finns förutsättningar för att medge särskilda skattelättnader av detta slag och avstyrker därför motionerna.

Yrkesfiskare

I motion Fi118 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 35 yrkas att regeringen snarast lägger fram förslag om särskilda skatteavdrag för yrkesfiskare i syfte att likställa villkoren för denna yrkesgrupp med vad som gäller i våra grannländer.

Utskottet har tidigare (1995/96:SkU2) förutsatt att regeringen så snart som möjligt till riksdagen redovisar resultatet av de överväganden som pågår inom regeringen i denna fråga och med hänvisning härtill avstyrkt föreliggande motioner på denna punkt. Utskottet har inte anledning att nu bedöma detta på annat sätt utan avstyrker motion Fil18 yrkande 35.

En avfallsskatt

I propositionen anføres att arbetet med en avfallsskatt fortskrider och att beredningsarbetet i regeringskansliet bör kunna vara avslutat i sådan tid att en proposition i frågan kan presenteras för riksdagen senast under hösten 1997. Regeringen gör bedömningen att en avfallsskatt kommer att kunna tas ut under år 1998 och beräknar inkomsten under detta år till 400 miljoner kronor. Såväl hushållsavfall som bygg- och industriavfall skall omfattas.

I motion Fil15 yrkande 2 av Lena Klevenås (s) anför motionären att avfallsskatten bör övervägas ytterligare. I stället bör man pröva att stimulera bra sorteringsanläggningar genom att belägga dåliga anläggningar med en avgift. Vidare bör fastighetsskatten enligt motionären utformas så att investeringar som är bra från miljösynpunkt uppmuntras.

Skatteutskottet delar regeringens bedömning i denna del och anser således att en avfallsskatt bör kunna införas och ge intäkter under år 1998. När det gäller behovet av stimulanser för miljöriktiga investeringar anser utskottet att detta bör kunna tillgodoses på annat sätt än via fastighetsbeskattningen. Utskottet avstyrker motion Fil15 yrkande 2.

Internationella experter

I propositionen anför regeringen att det kan finnas anledning att medge internationella experter och kvalificerade utländska forskare lättnader vid beskattningen och eventuellt också undantag från avgifter och förmåner i socialförsäkringssystemen för att på det sättet underlätta etablering i Sverige och förbättra möjligheterna att anlita utländska forskare. Vidare kan de svenska reglerna för beskattning av personaloptioner ge upphov till problem, och det kan enligt regeringen finnas skäl att överväga ändringar även i denna del.

Enligt utskottets mening bör regeringens fortsatta överväganden i dessa frågor avvaktas.

Vattenkraftsskatten

I propositionen anføres att ett förslag om att ersätta produktionsskatten på äldre vattenkraft med en fastighetsskatt kommer att utarbetas inom Finansdepartementet. En omläggning till fastighetsskatt skulle enligt vad som anføres i propositionen medföra att de ekonomiska snedvridningar som den nuvarande produktionsskatten ger upphov till minskar. En proposition i ämnet kommer att överlämnas till riksdagen under hösten 1996.

I motion A49 yrkande 17 i denna del av Carl Bildt m.fl. (m) anføres att höjningarna av produktionsskatterna på el ökar näringslivets kostnader och drabbar den energiintensiva industrin mycket hårt. Enligt motionärerna kan höjningarna leda till att många arbetstillfällen går förlorade, och de hemställer att beslutet om höjda produktionsskatter på el undanröjs.

Riksdagen har nyligen beslutat om höjningar av produktionsskatterna på elektrisk kraft från kärnkraftverk och från äldre vattenkraftverk. Höjningarna träder i kraft den 1 september 1996 och den 1 juli 1997 (prop. 1995/96:198, SkU31). De utgör en del av finansieringen av den satsning på 130 000 utbildningsplatser som genomförs under de kommande åren. När det gäller den energiintensiva industrin pågår inom regeringskansliet en skyndsam utvärdering av produktionsskatterna med hänsyn bl.a. till övervältrings-effekterna.

Som regeringen anför skulle en omläggning till fastighetsskatt medföra att de ekonomiska snedvridningar som den nuvarande produktionsskatten ger upphov till minskar. Utskottet anser att det aviserade förslaget om en omläggning till fastighetsskatt bör avvaktas. Utskottet avstyrker motion A49 yrkande 17 i denna del.

Stockholm den 25 juni 1996

På skatteutskottets vägnar

Lars Hedfors

I beslutet har deltagit: Lars Hedfors (s), Anita Johansson (s), Sverre Palm (s), Karl Hagström (s), Karl-Gösta Svenson (m), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Rolf Kenneryd (c), Björn Ericson (s), Inger Lundberg (s), Ulla Rudin (s), Jan-Olof Franzén (m), Carl Erik Hedlund (m), Ola Sundell (m), Karin Pilsäter (fp), Per Rosengren (v), Eva Goës (mp) och Michael Stjernström (kds).

Avvikande meningar

1. Skattepolitiken

Karl-Gösta Svenson, Jan-Olof Franzén, Carl Erik Hedlund och Ola Sundell (alla m) anför:

Arbetslösheten i Sverige är rekordhög, och det finns tecken på att den kommer att öka under överblickbar tid. Den socialdemokratiska regeringen har misslyckats med att främja tillkomsten av riktiga jobb eftersom man saknar den grundläggande insikten om företagandets villkor. Arbetslösheten har förvärrats av regeringens politik. Sedan 1994 har regeringen genomfört skattehöjningar på ca 80 miljarder kronor som till en betydande del riktat sig mot företagen och försvårat expansion och nyanställningar.

Om massarbetslösheten skall kunna hävas krävs ett program för förändring där företagande och initiativkraft står först på dagordningen. Företagen måste ges verkliga möjligheter att växa om de skall kunna ge riktiga och trygga jobb åt de människor som i dag drabbats av arbetslöshet. För detta krävs en företagsexpansion som saknar motstycke i modern tid. En sådan utveckling kan åstadkommas endast genom en djupgående och snabb förbättring av företagandets villkor och en ökad frihet för människor att själva forma sitt liv.

Tillväxt och fler jobb kräver att ekonomin fungerar väl och att de offentliga finanserna är i god ordning. Även Socialdemokraterna har tvingats inse att stora budgetunderskott och hög inflation endast ger mycket kortsiktigt positiva effekter. Den saneringspolitik som regeringen bedriver är inriktad på att skydda kollektiva och etablerade lösningar och innebär att företagare och enskilda drabbas av skatte- och avgiftshöjningar. Som nämnts har regeringen höjt skatterna med ca 80 miljarder kronor sedan 1994.

Huvuddelen av skattehöjningarna har gällt beskattningen av arbete. Det har blivit dyrare att anställa, och förutsättningarna för en långsiktigt fungerande lönebildning har försämrats. Näringslivets kapitalförsörjning har också försämrats och fördyrats genom bl.a. införandet av dubbel skatt på det egna riskbärande kapitalet i aktiebolag.

Kapitalbildningen har hämmats också i andra avseenden, bl.a. genom återinförd förmögenhetsskatt och en vidgning av fastighetsskatten till kommersiella lokaler och industrifastigheter. Genom de kraftiga energiskattehöjningarna har svensk industri fått ett högre kostnadsläge och därmed sämre konkurrensförmåga.

Särskilt allvarig är den s.k. värnskatten som inneburit att ökad kunskap och större kompetens lönar sig mindre. Tillsammans med den kraftiga höjningen av egenavgifter är marginals-katten för en stor del av de heltidsarbetande nu ungefär 60 % i stället för de 50 % som var målet i marginals-kattereformen. Det har lett till att cheferna för de bägge kunskapsföretagen Ericsson och Astra offentligen har varnat för att detta kan leda till klart sämre förutsättningar för deras företag med färre jobb som följd.

Regeringens nu aktuella förslag visar på en gryende insikt om att hög beskattning på arbete och återinförd dubbelbeskattning är och har varit negativt vad gäller ambitionen att skapa goda förutsättningar för företagande och nya jobb. När vissa begränsade lindringar nu föreslås motverkas de emellertid med råge genom skattehöjningar på andra områden. Genom att ge med ena handen och samtidigt ta mer med den andra skapas, som framgått av ett antal analyser och kommentarer efter det att propositionerna har presenterats, inga nya jobb.

Saneringen av Sveriges offentliga finanser måste nu ges en inriktning där skattesänkningar och minskade offentliga utgifter går hand i hand. Moderaterna har under våren föreslagit successiva utgiftsminskningar som uppgår till drygt 65 miljarder kronor mer än vad regeringen föreslagit för år 1999. Dessa möjliggör skattesänkningar på närmare 61 miljarder kronor för hushåll och företag, samtidigt som budgetsaldot blir 8 miljarder kronor bättre än regeringens. Det lägre skattetryck vi föreslår ger också enskilda

människor en större rådighet över den egna vardagen. Det gör det bl.a. möjligt att undvika den fattigdomsfälla som kombinationen av minskade offentliga tjänster och högre skatter i dag försätter ett växande antal människor i.

Vi föreslår att riksdagen nu beslutar om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med vad vi redovisat ovan. De övergripande målen skall vara att skapa förutsättningar för snabb tillväxt, nya jobb och en god reallöneutveckling.

Med det anförda tillstyrker vi motionerna A49 yrkandena 1, 11, 15 och 17 i denna del och Fi109 yrkande 1 och avstyrker motionerna Fi110 yrkande 1, Fi112 yrkande 1, Fi113 yrkande 1, Fi116 yrkandena 1–3 och Fi117 yrkande 25 såvitt avser skatteutskottets beredningsområde.

2. Skattepolitiken

Karin Pilsäter (fp) anför:

När det stod klart att interna motsättningar inom regeringspartiet om främst arbetsrätten stoppat den till i maj utlovade sysselsättningspropositionen, ansåg Folkpartiet att riksdagen måste ta initiativet i kampen mot den stigande arbetslösheten. Med stöd av bestämmelsen i riksdagsordningen om motionsrätt vid händelse av särskild vikt väckte vi därför en motion. Resultatet av denna åtgärd, och andra från oppositionen, resulterade i två propositioner — utarbetade i all hast.

Folkpartiets riksdagsgrupp kommer att koncentrera sitt arbete inför riksdagens extra session den 12 juli på två uppgifter: dels att förmå riksdagen att anta ett ambitiösare mål för sysselsättningspolitiken än det av regeringen föreslagna, dels att förskjuta tyngdpunkten i det åtgärds paket som kommer att antas genom att verka för fler åtgärder som förbättrar företagsklimatet.

Det nu sagda innebär att jag i första hand tar ställning till de konkreta förslag som regeringen för fram. Den mängd aviseringar och utredningsuppdrag som nämns i propositionerna berör jag bara undantagsvis. Dem avser Folkpartiet att återkomma till i motioner under allmänna motionstiden eller när regeringen återkommer med preciserade förslag. Det faktum att jag i avvikande mening inte kommenterar vissa resonemang kan alltså inte tas till intäkt för att jag accepterar dem.

För Folkpartiet liberalerna är kampen mot arbetslösheten en kamp för goda företag villkor. Att expandera den offentliga sektorn är med dagens skatter och budgetunderskott inte ett realistiskt alternativ. Därför finns ingen annan metod att komma till rätta med arbetslösheten än att satsa på företagandet.

Hösten 1994 inledde regeringen en politik som successivt har försämrat företagsklimatet. Som exempel på åtgärder som försämrar möjligheterna att driva företag kan nämnas höjd marginalskatt, återinförd dubbelbeskattning, höjd fastighetsskatt på kommersiella lokaler och industrifastigheter, tidigare momsbetalning, skärpta fåmansregler, höjd förmögenhetsskatt för aktier, kraftigt höjda energiskatter, m.m.

En tyngdpunktsförskjutning måste nu ske i riktning mot en mer företagsvänlig politik, där selektiva inslag byts ut mot ett bättre generellt

företagsklimat. Ett gynnsamt klimat för de mindre och medelstora företagen är av största vikt i kampen mot den höga arbetslösheten liksom för saneringen av statsfinanserna. Självfallet är goda villkor även för de större företagen nödvändigt.

Det som nu är viktigast är att få omedelbara beslut i fråga om sådana skatter som är av central betydelse för att få fler företag och växande företag. Det gäller framför allt arbetsgivaravgifterna. På några års sikt kan stora belopp överföras från selektiva företagsstöd (dit räknas även den nedsatta matmomsen) till sänkta skatter och avgifter för företagandet.

Det är särskilt viktigt att skattereglerna utformas så att en växande tjänstesektor verkligen kan uppstå. Det är uppenbart att s.k. hushållsrelaterade tjänster, där produktivitetsutvecklingen ofta är långsammare och konkurrensen med gör-det-själv är större, har svårt att bära dagens total skattebörda. En lindring av skatten på hushållstjänster får inte motsvarande genomslag på de offentliga inkomsterna, eftersom dessa tjänster i dag i stor utsträckning utförs svart eller inte alls.

De skattebelastningar på sparande och kapitalsidan som försämrar förutsättningarna för investeringar och tillgång till riskkapital måste förändras. Ett avskaffande av dubbelbeskattningen av aktieutdelningar är därför viktig, liksom ett återupprättande av principen om ”hälften kvar” i skattereformen. Förenklingar i systemen, sänkta och förenklade skatter för fåmansföretag, avskaffande av de nya momsinsbetalningsreglerna är andra inslag i en skattepolitik för förbättrat företagarklimat.

Jag föreslår att riksdagen beslutar om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med vad som redovisats ovan.

Med det anförda tillstyrker jag motion Fil10 yrkande 1 och avstyrker motionerna A49 yrkandena 1, 11, 15 och 17 i denna del, Fil09 yrkande 1, Fil12 yrkande 1, Fil13 yrkande 1, Fil16 yrkandena 1–3 och Fil17 yrkande 25 såvitt avser skatteutskottets beredningsområde.

3. Skattepolitiken

Per Rosengren (v) anför:

Vänsterpartiet delar regeringens bedömning att det vid skattereformen var riktigt att övergå till ett enklare skattesystem med lägre skattesatser och bredare skattebaser. Vi var dock mycket kritiska till skattereformens fördelningsprofil, och vi hävdade att den gynnade skattebetalare i högre inkomstskikt. Vi kritiserade också den bristfälliga finansieringen och varnade för att reformen skulle leda till ökade offentliga underskott. På bägge dessa punkter har Vänsterpartiet tyvärr fått rätt, ett förhållande som numera erkänns även av regeringen som har deklarerat att den avser att återkomma till dessa frågor.

Vänsterpartiet ser det som positivt att regeringen och Vänsterpartiet kommit fram till samma principsyn när det gäller skattereformens fördelningseffekter och finansiering. Vänsterpartiet delar dessutom regeringens uppfattning att det är viktigt med stabila och förutsebara skatteregler. Regeringen bör därför i samband med budgetpropositionen

hösten 1996 för riksdagen redovisa ett samlat ställningstagande till hur de fördelningspolitiska skevheterna i skattereformen skall justeras. Riksdagen bör som sin mening ge regeringen detta till känna.

Enligt Vänsterpartiets mening bör skattepolitiken under de kommande åren utvecklas efter två linjer – en röd skatteväxling för rättvis fördelning och ökad efterfrågan och en grön skatteväxling för en långsiktigt uthållig utveckling. I detta perspektiv är således inte huvudfrågorna att höja eller minska skatteuttaget utan snarast att omfördela skatteuttaget på ett sådant sätt att rättvis fördelning och uthållig tillväxt stimuleras.

För att öka den effektiva efterfrågan bör en riktad skattesänkning göras för lägre inkomster. Detta kan t.ex. ske genom ett förhöjt grundavdrag. Förslaget bör kombineras med ett slopande av grundavdraget för inkomster som ligger över brytpunkten för statlig skatt. På kapitalsidan bör avdragsrätten begränsas genom införandet av ett strikt avdragstak för alla ränteutgifter överstigande en nivå på ca 110 000 kr. Dessutom bör förmögenhetsskatten breddas och skärpas genom ytterligare skalsteg. Vänsterpartiet anser dessutom att arvs- och gåvobeskattningen bör skärpas.

Det är de kvalificerade arbetstillfällena inom tjänstesektorn som visar snabbast tillväxt, t.ex. inom utbildnings- och informationssfären. Det är viktigt att tillbakavisa missvisande uppfattningar om att tjänstesektorn enbart kan erbjuda lågkvalificerade låglönejobb. De samhällsekonomiska motiven för att subventionera tjänsteproduktionen är starka. I grunden handlar det om att ge tjänsteproducerande och varuproducerande verksamhet likvärdiga ekonomiska förutsättningar.

För att stödja mindre företag och nyföretagande förespråkar Vänsterpartiet sänkta egenavgifter för egenföretagare och ett kreditstöd till mindre företag genom skatteavdrag. Vänsterpartiet låg också bakom den konstruktion som förslaget till förändrade momsredovisningsperioder slutligen fick i riksdagens skatteutskott. Därigenom bidrog vi till att rädda småföretagen från den kraftiga likviditetsindragning som det ursprungliga förslaget skulle ha medfört. För att stärka arbetsmarknaden och efterfrågan inom tjänstesektorn har Vänsterpartiet föreslagit skattelättnader för såväl kommunal som privat tjänstesektor. En rimlig ram för denna skattereduktion under kommande budgetår kan enligt Vänsterpartiets bedömning vara ca 10 miljarder kronor fördelat lika på bägge sektorerna.

När det gäller bolagsbeskattningen menar Vänsterpartiet att skattesatsen bör höjas från 28 till 30 %. Vänsterpartiet förordar dessutom en extra värnskatt om 5 % på de bolagsvinster som överstiger 50 miljoner kronor. Detta är åtgärder som bidrar till finansieringen av de skattelättnader som Vänsterpartiet förespråkar bl.a. för mindre företag.

På energi- och miljöområdet förordar Vänsterpartiet ett successivt höjt skatteuttag, främst när det gäller beskattning av el och koldioxid men även en rad andra höjningar bör övervägas. Det ökade skatteuttaget bör inte endast omfatta hushållssektorn utan höjningarna bör läggas ut så att de stimulerar till energi- och resurshushållning i produktionen. Bland annat av detta skäl bör skattefriheten för industrin när det gäller elskatt slopas. För industrin kan det vara rimligt att nivån på elskatten sätts till hälften av den generella kombinerat med nedsättningsregler för särskilt energikrävande industri.

Det ökade skatteuttaget på energi- och miljöområdet bör fogas in i en medveten plan för en grön skatteväxling för att finansiera sänkt skatt på arbete. En målsättning för denna skatteväxling kan vara att öka uttaget av energi- och miljöskatter till ca 5–6 % av BNP.

Vad som ovan anförts angående riktlinjer för skattepolitiken bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Med det anförda tillstyrker jag motion Fi116 yrkandena 1–3 och avstyrker motionerna A49 yrkandena 1, 11, 15 och 17 i denna del, Fi109 yrkande 1, Fi110 yrkande 1, Fi112 yrkande 1, Fi113 yrkande 1 och Fi117 yrkande 25 såvitt avser skatteutskottets beredningsområde.

4. Skattepolitiken

Eva Goës (mp) anför:

Det är realistiskt att tro att problemen på arbetsmarknaden kan lösas med ökad ekonomisk tillväxt. Framtidens arbetsmarknad kommer inte att se ut som den vi är vana vid. Den enskilt viktigaste åtgärden för att förbättra sysselsättningen är därför en förkortad arbetstid. En arbetstidsförkortning till 35 timmar per vecka bör genomföras fram till sekelskiftet. För att underlätta genomslaget på arbetsmarknaden bör egenavgifterna sänkas.

Åtgärder behövs för att stärka framför allt de små och medelstora företagens konkurrensmöjligheter, bl.a. vad gäller riskkapitalförsörjning och skatteregler.

Miljöpartiet är tveksamt till om särskilda lätnader behövs för tjänstesektorn, vi vill pröva eventuella generella åtgärder i samband med utformningen av skatteväxlingen. Vi avvisar specialinriktade åtgärder för vissa hushållstjänster ("pigavdrag", skattereduktion för reparation och underhåll) då dessa endast innebär en omfördelning av jobb och i huvudsak gynnar grupper som redan är välbeställda.

En ekologisk omställning till ett kretsloppssamhälle är nödvändig för att Sverige på sikt skall kunna bevara och förstärka sin internationella konkurrenskraft. Sverige måste ta tåten i denna omställning. Endast härigenom kan de framtida arbetena tryggas. I motionen ges ett stort antal exempel och förslag om satsningar på gröna jobb. En skatteväxling med höjda skatter på energi- och naturresursförbrukning och lägre skatter på arbete, i storleksordningen 100 miljarder kronor fram till år 2010, måste genomföras.

Den relativa arbetskraftskostnaden sänks genom successiv neddragning av främst arbetsgivaravgifter. Sänkningen finansieras genom höjda energi- och miljöskatter. Det behövs en skatteväxling på ca 25 miljarder kronor på tre år och på ca 100 miljarder kronor till år 2010. Detta gynnar bl.a. tjänstesektorn (både privat och offentligt) och miljö- och återvinningssektorn. Inom dessa sektorer finns såväl en rad expansiva branscher internationellt sett, som potentiellt intressanta verksamheter som i dag inte är lönsamma nog för att bära lönekostnaderna. Sammantaget kan därför åtskilliga nya jobb tillskapas.

Små och medelstora företag bör få enklare regler, ökad tillgänglighet av riskvilligt kapital och ändrade skatteregler som underlättar för både nyföretagande och tillväxt i små och medelstora företag m.m.

Högre energi- och miljöskatter (i en skatteväxling) bidrar verksamt till att öka förändringstrycket i näringslivet. Förnyelsen betyder ökad konkurrenskraft på expansiva marknader, vilket i sin betyder fler jobb på sikt.

Med det anförda tillstyrker jag motionerna Fi112 yrkande 1 och Fi117 yrkande 25 och avstyrker motionerna A49 yrkandena 1, 11, 15 och 17 i denna del, Fi109 yrkande 1, Fi110 yrkande 1, Fi113 yrkande 1 och Fi116 yrkandena 1–3 såvitt avser skatteutskottets beredningsområde.

5. Skattepolitiken

Michael Stjernström (kds) anför:

Kristdemokraterna anser att skattepolitiken måste ges en sådan inriktning att det totala skattetrycket sänks, främst genom att skatten på arbete sänks. Kristdemokraterna stöder regeringens förslag att sänka arbetsgivaravgifterna men anvisar annan finansiering. Därutöver är det angeläget att den del av tjänstesektorn som riktar sig till de privata hushållen får skattelättnader som leder till utveckling och expansion. Vårt förslag är att genomföra en kraftfull sänkning av skatten på arbete i den del av tjänstesektorn som riktar sig till de privata hushållen. Även de skattebelastningar på sparande och kapitalbildning som försämrar förutsättningarna för investeringar måste åtgärdas. Detta är nödvändigt för att tillväxten skall kunna ta fart.

Offentliga monopol, omfattande transfereringar och inskränkt valfrihet leder förutom till minskad valfrihet för medborgarna också till sämre utnyttjande av de totala ekonomiska resurserna. Trögheten i stora, icke konkurrensutsatta offentliga system ger dessutom dålig effektivitet som ytterst drabbar välfärden för alla. Det hårda skattetryck som krävs för att finansiera en stor offentlig sektor försvagar dessutom tillväxtkraften i ekonomin, och de nya jobben blir färre.

Det är nödvändigt att en ambitiös miljöpolitik blir en integrerad del av tillväxtpolitiken. Tillgång till oförstörd natur är en oersättlig tillgång för alla men är även en konkurrensfaktor både vid investeringsbeslut och t.ex. för turismen. Miljöteknik är redan och kan bli en ännu större svensk exportvara. Miljöfrågorna är gränsöverskridande. Därför måste regeringen bättre än hittills inrikta sin politik på att ta till vara de möjligheter som Sveriges medlemskap i EU erbjuder. Ett första steg måste vara att, vid den pågående översynskonferensen om EU:s fördrag, verka för att majoritetsbeslut kan användas för ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken.

Regeringen har genomfört ett antal höjningar av miljöavgifter och skatter som drabbat produktionen. Däremot har ännu inte någon balanserande skatteväxling börjat genomföras där arbetsgivaravgifter sänks. Det är nu hög tid att en skatteväxling värd namnet kommer till stånd.

Tillgången på riskkapital måste bli bättre. Kristdemokraterna anser inte att risksparande skall beskattas hårdare än det helt riskfria banksparandet. Royalty på patenterade uppfinningar bör vara skattefria. Vi vill pröva

möjligheten att införa avdragsrätt för avsättningar till individuella utbildningskonton. De nya reglerna för företagens momsinsbetalningar som gäller ny tidpunkt för redovisning och inbetalning av mervärdesskatt måste rivas upp. Företagsstöden bör ses över och sänkas i utbyte mot sänkta arbetsgivaravgifter.

En slumrande bransch med stor potential är hushållssektorn. Kristdemokraterna vill stimulera tjänster till hushållen enligt en utvidgad modell jämfört med den som prövats i Danmark.

Ett ytterligare sätt att stimulera tjänstesektorn är att bredda basen för subvention till andra tjänster som säljs till hushåll. Riksdagen har nyligen återinfört de regler för skattereduktion som fanns för utgifter för byggnadsarbete på bostadshus under åren 1993 och 1994. Kristdemokraterna har i en särskild motion ställt sig bakom regeringen i denna fråga. Vi vill dock möjliggöra skattereduktion för fler tjänster än regeringen. Vi vill också inbegripa bilreparationer, större trädgårdsarbeten och olika installationsarbeten av t.ex. vitvaror och datorer. Kristdemokraterna föreslår en skattereduktion på 60 % för de hushållsmedlemmar som köper denna typ av tjänster.

Med det anförda tillstyrker vi motion Fi113 yrkande 1 och avstyrker motionerna A49 yrkandena 1, 11, 15 och 17 i denna del, Fi109 yrkande 1, Fi110 yrkande 1, Fi112 yrkande 1, Fi116 yrkandena 1–3 och Fi117 yrkande 25 såvitt avser skatteutskottets beredningsområde.

6. En tillfällig nedsättning av stämpelskatten

Karl-Gösta Svenson, Jan-Olof Franzén, Carl Erik Hedlund och Ola Sundell (alla m) anför:

Regeringens förslag om en tillfällig nedsättning av stämpelskatten gäller förvärv under perioden den 12 juni 1996–den 31 december 1997. Anknytningen till datum för förvärvet kan enligt vår mening ge upphov till problem vid tillämpningen.

Överlåtelse av fastighet sker vanligen genom dubbla köpehandlingar. Först upprättas ett köpekontrakt med de olika villkor som skall gälla för köpet. Köpekontraktet innehåller bl.a. bestämmelser om när och hur betalning skall ske. Sedan betalning erlagts och andra villkor uppfyllt upprättas ett köpebrev. Ansökan grundar sig sedan normalt på köpebrevet. Som en följd av detta förfarande finns det vanligen inte någon uppgift om kontraktsdatum i ett lagfartsärende, och detta förhållande kan ge upphov till ett viss merarbete för de inblandade när nedsättningsfrågan skall avgöras.

Den allvarligaste invändningen mot den lösning som regeringen valt är emellertid de uppenbara möjligheterna att kringgå kravet att förvärvet skall ha skett den 12 juni 1996 eller senare. Om kontraktsdagen ligger före den 12 juni finns det nämligen goda möjligheter för parterna att skriva ett nytt kontrakt som är daterat efter denna tidpunkt. På samma sätt blir det möjligt att under första kvartalet 1998 dagteckna köpekontrakt före den 1 januari 1998. Om detta blir ett vanligt förfarande har anknytningen till förvärvsdagen inte någon egentlig uppgift att fylla.

Vid behandlingen av detta ärende i skatteutskottet har man från majoritetens sida bedömt att omskrivningen av kontrakt inte kommer att få någon mer betydande omfattning och att anknytningen till förvärvsdag därför har en betydelse för att begränsa kostnaden för nedsättningen. Betydande belopp skulle kunna gå förlorade om anknytningen till förvärvsdag slopas. Något underlag för denna bedömning har inte presenterats, och det har inte funnits tid att utreda frågan ytterligare.

Vi anser att det förslag som läggs fram i motion Fi129 av Jerry Martinger (m) innebär en förbättring och förenkling av reglerna både för de enskilda och inskrivningsmyndigheterna men är förhindrade att tillstyrka förslaget eftersom det inte finns ett tillräckligt säkert underlag för att bedöma dess statsfinansiella effekter. Vi utgår ifrån att ett sådant underlag kommer att kunna tas fram vid ärendets fortsatta beredning i finansutskottet.

7. En tillfällig nedsättning av stämpelskatten

Karin Pilsäter (fp) anför:

Sänkningen av stämpelskatten är liksom det nyligen beslutade ROT-programmet, en ytterligare skattefälvör för bygg- och fastighetsbranschen, vid sidan av jordbruket Sveriges mest subventionerade och reglerade bransch. Jag godtar dock förslaget om sänkt stämpelskatt vid fastighetsöverlåtelse av den anledningen att det finns goda skäl att försöka underlätta rörligheten på bostadsmarknaden i detta katastrofala sysselsättningsläge.

Jag avvisar dock majoritetens argumentation för sänkningen av stämpelskatten, nämligen tanken på att skapa förutsättning för nyproduktion genom att denna väg försöka driva upp priserna på överlåtelser. Skall nyproduktion av framför allt småhus komma i gång krävs att man i stället inriktar sig på att sänka kostnaderna för sådan nyproduktion så att det den vägen blir konkurrenskraftiga och attraktiva bostäder.

8. En tillfällig nedsättning av stämpelskatten

Per Rosengren (v) och Eva Goës (mp) anför:

Vi tror inte att en sänkning av stämpelskatten kommer att påverka prisbilden i någon nämnvärd omfattning. Vid köp av småhus är stämpelskatten en så pass begränsad kostnad att den inte på något avgörande sätt påverkar beslutet om huruvida affären skall genomföras eller ej. Vid större affärer på fastighetsmarknaden, för företag och fastighetsförvaltare, kan dock stämpelskatten utgöra betydande belopp. Sådana affärer är dock vanligen mer långsiktiga till sin natur, och stämpelskatten spelar då en mer marginell roll för den långsiktiga avkastningen och därmed prisbilden. Även om stämpelskatten skulle bidra till ett ökat antal större fastighetsaffärer anser vi att det är osannolikt att detta i sin tur skulle påverka byggandet.

Vi anser att de 3 miljarder kronor som åtgärden kostar kan bidra till att skapa betydligt fler arbetstillfällen om de används på ett mer effektivt sätt och kan därför inte tillstyrka regeringens förslag.

Med det anförda avstyrker vi förslaget i proposition 222 om en tillfällig nedsättning av stämpelskatten och tillstyrker motionerna Fi116 yrkande 4 och Fi117 yrkande 15.

9. Fastighetsskatten

Karl-Gösta Svenson, Jan-Olof Franzén, Carl Erik Hedlund och Ola Sundell (alla m) anför:

Vi anser att fastighetsskatten strider mot tanken på neutralitet mellan olika former av näringsverksamhet och investeringar och är en felaktig metod för beskattningen av ägda bostäder. På sikt bör därför fastighetsskatten ersättas med en schablonmässigt beräknad intäkt av kapital. För att begränsa de nuvarande snedvridningarna av fastighetsbeskattningen bör man samtidigt reducera underlaget för beskattningen till det taxerade byggnadsvärdet, dvs. att beskattningen av markvärdet slopas.

Som en tillfällig åtgärd anser vi att fastighetsskatten på bostäder bör sänkas från 1,7 till 1,5 % av taxeringsvärdet fr.o.m. den 1 januari 1996. Samtidigt bör de orimliga regionala skillnaderna undanröjas eller lindras genom att markvärdet inte tas upp till beskattning fullt ut. I avvaktan på en permanent lösning bör fastighetsskatt endast tas ut på hälften av det markvärde som överstiger 100 000 kr.

Inför hösten återkommer vi med yrkanden av denna innebörd.

10. Fastighetsskatten

Michael Stjernström (kds) anför:

Kristdemokraterna anser att det kan vara intressant att sänka transaktionskostnaderna för att se vilken betydelse detta har för att öka aktiviteten på fastighetsmarknaden. Däremot anser vi inte att det är troligt att en ökad omsättning markant skulle öka priserna på fastigheter.

Det stora problemet på fastighetsmarknaden, som inte regeringen nämner med ett ord i detta sammanhang, är de kraftigt ökade taxeringsvärdena i kombination med en höjd fastighetsskatt. Detta förhållande har en klart dämpande effekt på fastighetspriserna.

Fastighetsskatten höjdes fr.o.m. den 1 januari 1996 med 13 % (dvs. från 1,5 till 1,7 % av taxeringsvärdet) samtidigt som taxeringsvärdena för småhus 1995 höjs med i genomsnitt 26 %, vilket leder till en höjning med hela 43 %. Resultatet för många som berörs är både orimligt och orättvist, framför allt för dem som bor i storstäder och skärgårdar. Regeringen bäddar för en ny ”flyttlasspolitik” i och med att de drev igenom beslutet om en kraftigt höjd skatt på småhus. Det är föga tröst för de människor som nu tvingas sälja sina hus att det blir något lättare att sälja huset i och med att regeringen föreslår en sänkt försäljningsskatt.

Vi kristdemokrater vill att människor skall ha råd att bo kvar i sina hus och föreslår därför att fastighetsskatten sänks till 1,5 % av taxeringsvärdet och att

en takregel som begränsar fastighetsskatten i storstäder och skärgårdar införs. Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Jag tillstyrker med det anförda motion Fi118 yrkande 1.

1995/96:SkU13y

11. Bilaccis och fordonsskatt

Karl-Gösta Svenson, Jan-Olof Franzén, Carl Erik Hedlund och Ola Sundell (alla m) anför:

Det är rimligt att underlätta en övergång till moderna och miljövänliga bilar och att skapa stabila regler som inte missgynnar svensk bilindustri. Mot den bakgrunden tillstyrker vi förslaget om slopad försäljningsskatt på motorfordon.

Vi avvisar emellertid förslaget om en skärpning av fordonsskatten. Beskattningen av bilar har höjts vid flera tillfällen sedan Socialdemokraterna återtog regeringsansvaret. Regeringen planerar dessutom ytterligare skärpningar av drivmedelsbeskattningen. Det är enligt vår mening fel att försvåra situationen ytterligare för personer som är beroende av bilen för sitt arbete eller med tanke på att man bor i glesbygd. Förslaget om höjd fordonsskatt bör avslås.

Med det anförda avstyrker vi förslaget i proposition 222 om höjd fordonsskatt och tillstyrker motion Fi120 yrkande 1.

12. Bilaccis och fordonsskatt

Per Rosengren (v) anför:

Vänsterpartiet har tidigare utifrån miljöskäl motionerat om ett principiellt ställningstagande från riksdagens sida till förmån för en "skatteväxling" av den typ som regeringen nu föreslår. Detta förslag avslogs dock av riksdagen. När regeringen lägger fram ett förslag i samma riktning motsätter vi oss naturligtvis inte förslaget, men vi anser att det måste följas av fler och snabba steg som skärper miljöprofilen när det gäller beskattningen av bilismen.

För närvarande utreds frågan om hur ekonomiska styrmedel kan användas inom kommunikationssektorn, och en särskild utredare skall se över avvägningen ur miljösynpunkt mellan olika skatter. Detta innebär bl.a. att beskattningen av vägtrafiken skall ses över.

Vänsterpartiet ser positivt på detta utredningsarbete. Vi menar vidare att det skulle vara värdefullt för det fortsatta arbetet om riksdagen redan nu klart deklarerade att den önskar se en ökad miljörelatering av bilbeskattningen. Detta bör ske genom ett differentierat skatteuttag efter en miljöklassning som tar hänsyn t.ex. till bensinförbrukning, utsläpp och annan miljöpåverkan under bilens livscykel. Vad som ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Med det anförda tillstyrker jag motion Fi116 yrkande 5.

Eva Goës (mp) anför:

Förslaget att ta bort försäljningsskatten på personbilar och i stället höja fordonsskatten motiveras bl.a. med att miljöskäl talar för en snabbare förnyelse av bilparken. Det är, enligt vår mening, tveksamt om effekten av en sådan åtgärd är positiv ur miljösynpunkt. Effekten kan i stället bli att den totala bilparken och därmed bilåkandet ökar bl.a. på bekostnad av miljöbättre kollektivtrafik. Vi avvisar därför förslaget.

I dag används i stor utsträckning importerade fossila driv- och smörjmedel i den svenska transportsektorn. Ett ökat inslag av inhemskt producerade, miljöanpassade, drivmedel och oljor från skogs- och jordbruksprodukter skulle kunna generera en stor mängd gröna arbetstillfällen. Exempel på möjliga vägar att gå är successivt ökad inblandning av motoralkohol i bensin, etanoldrift i stället för dieseldrift och rapsolja som ersätter mineralolja. Det anförda bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Med det anförda avstyrker vi proposition 222 i denna del och tillstyrker motion Fil17 yrkandena 16 och 18–20.

14. Allemansfonderna

Karl-Gösta Svenson (m), Jan-Olof Franzén (m), Carl Erik Hedlund (m), Ola Sundell (m) och Michael Stjernström (kds) anför:

Vi anser att det privata sparandet skall gynnas. Tyvärr har regeringen fortsatt en politik som undergräver det privata sparandet genom begränsningar av avdragsutrymmet för pensionssparande, genom höjd avkastningsskatt på pensionssparande, m.m.

Vi anser att det alltid finns motiv för ett grundsparande hos hushållen och att detta sparande bör gynnas skattemässigt. Ett hushållssparande som medger egen finansiering av större investeringar i hushållet är ett sunt ekonomiskt beteende. Denna princip har riksdagen lagt fast i skattereformen 1990–1991. Hushållens sparande bör inte som regeringen föreslår förvandlas till ett konjunkturrellt varierat beteende som styrs av staten. Hushållens sparande i aktier och som här i aktiefonder skapar dessutom intresse, kunskande och engagemang i företagandets villkor. Detta är en utveckling som hela samhället har glädje av och bör uppmuntra.

Regeringens politik synes vara inriktad på att öka det statskontrollerade och institutionella ägandet av svenskt näringsliv. Genom att metodiskt skattemässigt missgynna privat sparande och förmögenhetsuppbyggande har Socialdemokraterna minskat det riskvilliga kapital som står till förfogande för näringslivet.

Med det anförda avstyrker vi förslaget i proposition 222 om slopade skattelättnader för allemansfonderna och tillstyrker motionerna Fil18 yrkande 2 och Fil20 yrkande 2.

Karl-Gösta Svenson, Jan-Olof Franzén, Carl Erik Hedlund och Ola Sundell (alla m) anför:

Som framhålls i motion A49 av Carl Bildt m.fl. (m) är det viktigt att skapa goda villkor för kapitalbildning i bred bemärkelse och att skapa förutsättningar för en tillfredsställande försörjning med riskkapital. De problem som många företag, framför allt mindre och medelstora, i dag upplever på detta område betingas till stor del av diskriminerande skatteregler.

Inkomstskatten i dag på företagens lånade kapital begränsar sig i princip till 30 % för mottagaren av räntebeloppet medan skattebelastningen på utdelning av aktiekapital totalt sett är 69 % av det utdelade beloppet. Samtidigt är just det egna, riskbärande kapitalet i bolagen grunden för att över huvud taget kunna få låna kapital. Den borgerliga regeringens reformer på detta område har fått ligga kvar för handelsbolag och enskild firma, där avkastningen på det egna kapitalet beskattas med 30 %. De flesta expanderande företag väljer emellertid aktiebolagsformen. Den höga skatten för just dessa företag slår därför dubbelt värre. Beskattningen av det egna och det lånade kapitalet bör givetvis vara neutral – i vart fall får inte det riskbärande kapitalet diskrimineras.

Mot denna bakgrund bör den nuvarande dubbla beskattningen av riskkapital – hos såväl företaget som ägaren – slopas fr.o.m. 1997. Med tanke på den internationella situationen är det enligt vår bedömning ofrånkomligt att detta sker genom lindring hos ägarna. Det kan ske antingen på samma sätt som under den borgerliga regeringen, dvs. genom skattefrihet för utdelningen eftersom bolaget redan erlagt full skatt, eller genom en avräkning av den skatt bolaget har erlagt mot den skatt som annars belöper på ägarens utdelningsinkomst. Motsvarande regler måste också införas för kvarhållna vinster.

Situationen är särskilt allvarligt för små växande aktiebolag som ägs av några få personer. Vi återkommer till denna fråga under rubriken Åtgärder för enskilda näringsidkare och fåmansföretag.

Det är alltså en viktig uppgift att så snart som möjligt skapa neutrala och rimliga regler för beskattningen av kapitalavkastning i de företag som har nyckeln till de framtida jobben i sin hand. Enligt vår uppfattning kan det inledningsvis kräva särskilda stimulansregler för att förmå betydligt fler medborgare än i dag att direkt eller indirekt spara i form av riskkapital. Det s.k. riskkapitalavdraget, som den nuvarande regeringen har infört, är synnerligen begränsat och har bara en varaktighet på två år. Detta avdrag kan inte heller kompensera för att den dubbla beskattningen återinförts och att fåmansbolagsreglerna inte har lindrats.

Enligt vår uppfattning finns det anledning att under i vart fall en övergångsperiod ha ett riskkapitalavdrag som har längre varaktighet, åtminstone fem år. Riskkapitalinvesteringar genom förmedlare i form av fonder eller bolag skall också berättiga till avdrag så att fler kan vara beredda att satsa genom en bättre möjlighet till riskspridning. Vidare bör man undanröja den diskriminering som de nuvarande reglerna innehåller mot

vissa verksamheter, t.ex. uthyrning, och mot företag med likvida tillgångar. Samtidigt bör man höja beloppsgränsen till 300 000 kr. Som anförts i motionen bör man också överväga att införa ett permanent riskkapitalkonto där fysiska personer, upp till en viss nivå, skall ha rätt att investera i direktägda aktier med rätt till avdrag vid kapitalinkomstbeskattningen.

Reglerna om slopad dubbelbeskattning och förbättringar av riskkapitalavdraget bör kunna tillämpas fr.o.m. 1997.

Enligt regeringens uppfattning bör man av statsfinansiella skäl försämma avdragsmöjligheterna för avsättningar till periodiseringsfonder. Att försämma företagens reserveringsmöjligheter i samband med att dubbelbeskattningen slopas eller begränsas är inte godtagbart.

Riksdagen bör – med bifall till motion A49 yrkandena 5 och 7 – hos regeringen som sin mening ge regeringen till känna vad som här har anförts om slopad dubbelbeskattning, om ändringar i reglerna om riskkapitalavdrag och om bibehållna möjligheter till avdrag för avsättningar till periodiseringsfond. Härmed är syftet med motionerna Fi110 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 5, A46 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkandena 5 och 6, Fi117 av Birger Schlaug m.fl. (mp) yrkande 33 och Fi118 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkandena 3, 4, 6 och 7 tillgodosett. Vänsterpartiets yrkanden i dessa frågor går framför allt ut på skärpningar i bolagsbeskattningen och bör avslås.

16. Dubbelbeskattningen av aktier, riskkapitalavdrag m.m.

Karin Pilsäter (fp) anför:

Det är positivt att regeringen nu erkänner att det var fel att återinföra dubbelbeskattningen av riskkapital. Förslaget skall emellertid enligt propositionen inte gälla alla företag utan bara vissa. Som framhålls i motion Fi110 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) är detta feltänkt. Vi anser att dubbelbeskattningen måste avskaffas för alla företag, eftersom det ofta är de större företagens vinster som bör delas ut och bli tillgängliga på kapitalmarknaden för expansionsinvesteringar i nya eller mindre företag.

Därtill kommer att det partiella avskaffandet enligt regeringens uppfattning skall finansieras med en begränsning av möjligheterna att avsätta till periodiseringsfond. En sådan åtgärd skulle försämma soliditeten och motståndskraften mot konjunktursvängningar och medföra att företagets förmåga att finansiera investeringar med egna medel reduceras och investeringsviljan hämmas. Förslaget bör avslås.

Motion Fi110 yrkande 5 innebär att regeringen skyndsamt bör lägga fram förslag om att avskaffa dubbelbeskattningen i enlighet med vad som här har anförts. Ställningstagandena till riskkapitalavdraget bör anstå i avvaktan på detta förslag. Med det anförda tillstyrker jag motion Fi110 yrkande 5. Därmed tillgodoses i allt väsentligt också motionerna A46 yrkandena 5 och 6, A49 yrkandena 5 och 7, Fi117 yrkande 33 och Fi118 yrkandena 3, 4, 6 och 7. Vänsterpartiets yrkanden i dessa frågor går framför allt ut på skärpningar i bolagsbeskattningen och bör avslås.

Per Rosengren (v) anför:

I propositionen aviserar regeringen förslag om en lättnad i den s.k. dubbelbeskattningen för aktier i onoterade bolag fr.o.m. 1997. Vänsterpartiet har redan tidigare deklarerat att vi ser problem med att en företagsvinst skattas både hos den juridiska personen och hos den som mottar utdelad vinst. Vänsterpartiet har därför intagit den principiella hållningen att vi kan medverka till lindringar eller ett slopande av dubbelbeskattningen under förutsättning att det sker på ett fördelningspolitiskt acceptabelt sätt.

Som anføres i motion Fi116 av Gudrun Schyman m.fl. (v) bör problemet inte heller överdrivas. Vänsterpartiet ser det som värdefullt att regeringen i propositionen redogör för och argumenterar mot några av de förenklade påståenden som har redovisats i den allmänna debatten. Vi instämmer också i regeringens bedömning att många saksäl talar för att en lindring bör läggas i företagsledet. Därför anser vi att alla möjligheter att genomföra en lättnad i bolagsledet bör prövas innan denna konstruktion avvisas.

Vi menar vidare att en lättnad av den s.k. dubbelbeskattningen bör finansieras inom ramen för den samlade företagsbeskattningen. Som Vänsterpartiet föreslår i sin motion bör bolagsskatten höjas från 28 till 30 %, vilket kan beräknas ge närmare 4 miljarder kronor och alltså väl motsvarar den summa på 3,5 miljarder kronor som regeringen vill avsätta för denna skattelättnad. En höjning av bolagsskatten är fördelningspolitiskt välmotiverad och utgör – i motsats till regeringens förslag beträffande periodiseringsfonderna – en uthållig inkomstförstärkning.

Regeringen bör också återkomma till riksdagen med förslag till en värnskatt på 5 % på bolagsvinster över 50 miljoner kronor enligt vad Vänsterpartiet tidigare har förordat. Intäkterna av denna värnskatt bör enligt vår mening bl.a. utnyttjas för att finansiera en ökad tillgång på riskkapital för mindre företag.

I detta sammanhang noterar vi med tillfredsställelse att regeringen redan nu aviserar ett borttagande av riskkapitalavdraget. Verkligheten har visat att vi har haft rätt i att detta avdrag har ett mycket begränsat värde för att stimulera till långsiktiga och produktiva investeringar.

När det gäller regeringens planer på att minska avdragsrätten för avsättning till periodiseringsfond från 25 till 20 % kan vi stödja detta när det gäller aktiebolag och ekonomiska föreningar. Vi menar dock att många enskilda firmor och handels- och kommanditbolag har en så ansträngd finansiell situation att övervägande skäl talar för att dessa bör få behålla en möjlighet att sätta av 25 %.

Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till motion Fi116 yrkandena 6, 7, 8 och 9 och avslag på övriga motioner som behandlas under denna rubrik som sin mening ge regeringen till känna.

18. Dubbelbeskattningen av aktier, riskkapitalavdrag m.m.

Eva Goës (mp) anför:

Som framhålls i motion Fi117 av Birger Schlaug m.fl. (mp) är det viktigt med god tillgång på riskkapital för ett vitalt näringsliv. Särskilt små och medelstora företag har många gånger problem med riskkapitalförsörjningen. Det tillfälliga systemet med 30 % skattereduktion för riskkapitalinvesteringar har införts för att ge skattelättnader till privatpersoner som köper nyemitterade aktier i onoterade bolag för upp till 100 000 kr. Erfarenheterna av detta avdrag bör utvärderas för att sedan ta ställning till om avdraget skall permanentas och eventuellt höjas.

Beskattningen av arbetande kapital bör hållas låg så att privat företagsägarande inte missgynnas jämfört med institutionellt och annat ägande. Regeringens tidigare planer på förmögenhetsskatt på OTC-aktier bör inte genomföras, vilket också regeringen nu inser. Som vi har anfört tidigare bör inte heller värderingen av börsnoterade aktier höjas till 100 % av marknadsvärdet.

I propositionen aviseras kommande förslag om lättnader i dubbelbeskattningen för onoterade bolag. Lättnaderna – 3,5 miljarder kronor – skall enligt regeringen bekostas bl.a. genom att riskkapitalavdraget avskaffas och att avsättningsmöjligheterna till periodiseringsfond minskas från 25 till 20 %.

Enligt Miljöpartiets uppfattning bör riksdagen ta ställning till dessa frågor och anslutande detaljförslag först när regeringens kommande proposition presenteras.

Vad som här har anförts om dubbelbeskattningen av aktier, riskkapitalavdrag m.m. bör riksdagen med bifall till motion Fi117 yrkande 33 som sin mening ge regeringen till känna. Övriga motionsyrkanden under denna rubrik bör avslås till den del de inte därmed är tillgodosedda.

19. Dubbelbeskattningen av aktier, riskkapitalavdrag m.m.

Michael Stjernström (kds) anför:

I motionerna A46 och Fi118 av Alf Svensson m.fl. (kds) efterlyses bättre villkor för arbete och företagande, bl.a. på skatteområdet.

I dag är vissa delar av skattesystemet utformat på ett sätt som direkt motverkar företagande. Ett exempel på detta är dubbelbeskattningen som leder till att avkastning på investeringar i företag beskattas väsentligt hårdare än helt riskfria placeringar i bank eller olika former av räntebärande papper. Genom att återinföra en sådan skattelagstiftning har regeringen självfallet försvårat riskkapitalförsörjningen och därmed den expansion som kan ge de nödvändiga arbetstillfällena inom den privata sektorn. En annan negativ effekt av dubbelbeskattningen är de inlåsnings effekter som följer. Det är i allra högsta grad angeläget att få till stånd en situation där medel för investeringar kan flyttas från gamla branscher och företag till nya med större framtida tillväxtpotentialer. Sådana inlåsnings effekter uppkommer i stor utsträckning i de stora och vinstrika börsbolagen.

Regeringen förutskickar i de föreliggande propositionerna att man skall återkomma med förslag om lättnader i dubbelbeskattningen av onoterade bolag fr.o.m. 1997. Detta är inte tillräckligt. Vi kristdemokrater anser att

riksdagen snarast bör fatta beslut om avskaffande av dubbelbeskattningen för samtliga bolag.

I regeringens planer ingår också att avskaffa det tillfälliga riskkapital-avdraget. Vi kristdemokrater hävdar fortfarande att avdragsrätten bör vara ett permanent inslag i en flora av instrument för att få till stånd tillräckligt kapital för nya och växande företag. Detta hindrar inte att de nuvarande avdragsreglerna ses över i syfte att åstadkomma större effekter.

Som framgår av motion Fi118 bör avsättningsmöjligheterna till periodiseringsfond stå kvar vid 25 %. Vi avvisar alltså regeringens planer på att begränsa dessa avsättningsmöjligheter.

Regeringen gör nu bedömningen att aktier som noteras på börsens O- och OTC-listor alltså bör vara befriade från förmögenhetsskatt. Kristdemokraterna delar denna uppfattning. Riksdagen har nyligen beslutat att A-aktier skall tas upp till fulla värdet i stället för som tidigare 75 % av marknadsvärdet. Det finns flera skäl som talar emot detta beslut, främst att det i kursen ligger en latent skatteskuld avseende reavinst vid en framtida försäljning.

Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till motionerna A46 yrkandena 5 och 6 och Fi118 yrkandena 3, 4, 6 och 7 som sin mening ge regeringen till känna. Till den del övriga motioner under denna rubrik inte därmed är tillgodosedda bör de avslås.

20. Royalty

Karl-Gösta Svenson, Jan-Olof Franzén, Carl Erik Hedlund och Ola Sundell (alla m) anför:

I motion A49 av Carl Bildt m.fl. (m) anföras att miljön för uppfinnare och innovatörer bör vara god. Det finns i dag vissa möjligheter att fördela medel över tiden genom speciella avsättningar. Enligt vår uppfattning saknas det tillräckliga skäl för att skattebefria inkomster av detta slag så som yrkats i motion Fi118 yrkande 7. Som framhålls i motionen bör det emellertid vara möjligt att införa regler som gör att uppfinnare och innovatörer kan beskattas för inkomster av royalty på patent i inkomstslaget kapital, dvs. med 30 % av inkomsten.

Vi instämmer i det krav som framställs i motionen om att uppfinnare och innovatörer skall få rätt att ta upp sådana inkomster som inkomst av kapital fr.o.m. 1997. Regeringen bör snarast lägga fram förslag till de lagändringar som behövs.

Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till motion A49 yrkande 8 och med avslag på motion A46 yrkande 7 som sin mening ge regeringen till känna.

21. Royalty

Michael Stjernström (kds) anför:

I motion Fi118 av Alf Svensson m.fl. (kds) anföras bl.a. att royalty på patenterade uppfinningar bör vara skattefri. Som vi har framhållit tidigare

(1994/95:SkU21) tar man inte hand om innovationer tillräckligt väl i Sverige. Varken enskilda innovatörers verksamhet eller den forskning som sker inom företagen får en tillräcklig stimulans. Förutom ett allmänt bra investerings- och företagsklimat måste olika åtgärder vidtas för att främja svenska innovationer. En åtgärd bör vara att medge skattefrihet under två år för royalt på patenterade uppfinningar. Detta skulle höja innovationstakten, snabbare omsätta innovationer på marknaden och minska incitamenten att placera royaltinkomster utomlands.

Att efter den skattefria perioden beskatta inkomsten såsom inkomst av kapital skulle också vara en förbättring av det nuvarande läget. Jag tillstyrker alltså även motion A49 yrkande 8 som innehåller ett sådant förslag.

Regeringen bör skyndsamt återkomma till riksdagen med de lagändringar som behövs.

Med det anförda föreslår jag att riksdagen med bifall till motion A46 yrkande 7 i vad avser skattefrågor och A49 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad som här har anförts om beskattningen av royalt.

22. Nuvärdeavskrivning

Karl-Gösta Svenson, Jan-Olof Franzén, Carl Erik Hedlund och Ola Sundell (alla m) anför:

Med tanke på de stora ackumulerade vinster som finns i vissa företag skulle det vara rimligt att införa en rätt till nuvärdeavskrivning. I motion A49 av Carl Bildt m.fl. (m) anfördes att en nuvärdeavskrivning i första hand bör avse maskiner och motsvarande inventarier. Enligt motionen bör man också överväga motsvarande regler för byggnader. På så sätt kan företag redan från början se de ekonomiska konsekvenserna av en investering.

Vi instämmer i uppfattningen att dessa förbättringar nu bör genomföras. Regeringen bör skyndsamt lägga fram förslag till de lagändringar som behövs.

Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till motion A49 yrkande 9 som sin mening ge regeringen till känna.

23. Förmögenhetsbeskattningen av aktier m.m.

Karl-Gösta Svenson, Jan-Olof Franzén, Carl Erik Hedlund och Ola Sundell (alla m) anför:

Moderata samlingspartiets uppfattning är att vi inte längre kan ha en förmögenhetsskatt. De yrkanden från vår sida som föranleds härav kommer vi att framställa i höst.

24. Förmögenhetsbeskattningen av aktier m.m.

Eva Goës (mp) anför:

Av min avvikande mening rörande dubbelbeskattningen av aktier m.m. framgår att riksdagens nyligen fattade beslut om höjning av förmögenhets-

beskattningen av börsnoterade aktier från 75 % till 100 % av marknadsvärdet enligt vår uppfattning inte bör genomföras. Jag tillstyrker därför att riksdagen med bifall till motion Fi117 av Birger Schlaug m.fl. (mp) yrkande 34 antar följande förslag till

Lag om ändring i lagen (1996:0000) om ändring i lagen (1991:1850) om upphävande av lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

Härigenom föreskrivs att lagen (1996:0000) om ändring i lagen (1991:1850) om upphävande av lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt skall upphöra att gälla såvitt avser punkt 2 av övergångsbestämmelserna till upphävandelagen.

25. Åtgärder för enskilda näringsidkare och fåmansföretag

Karl-Gösta Svenson, Jan-Olof Franzén, Carl Erik Hedlund och Ola Sundell (alla m) anför:

I motion A49 av Carl Bildt m.fl. (m) framhålls att det måste bli enklare att bli företagare och att det också måste bli enklare för vanliga hushåll att anställa någon direkt för att utföra vissa tjänster. Visserligen förbättrades och förenklades regelsystemet för företagare under den förra mandatperioden. Inte minst på skatteområdet upplevs det emellertid fortfarande som krångligt att starta ett företag.

Motionärerna föreslår att det bör bli möjligt att på en enkel blankett – motsvarande flyttningsanmälan – via posten anmäla att man avser att starta ett företag. Skattemyndigheten bör därefter sända tillbaka all nödvändig information samt skattsedel och eventuellt registreringsbevis för moms tillsammans med tydliga anvisningar om vart man kan vända sig för att få den ytterligare hjälp som kan behövas.

Ett hushåll som väljer att själv tillfälligt anställa någon för att utföra ett arbete i stället för att anlita ett företag kan också uppleva kraven från framför allt skattemyndigheterna som så krångliga att man avstår. Särskilt i ett system med skattereduktion för vissa tjänster, ett förslag som vi återkommer till, är det viktigt att det tas fram en enkel blankett för att yrka reduktionen samtidigt som skattemyndigheterna får alla relevanta uppgifter.

I motionen föreslås att de här angivna förenklingarna genomförs för den som vill starta företag och för hushåll som anställer från den 1 januari 1997. Regeringen bör skyndsamt lägga fram förslag till de ändringar som behövs för att tillgodose detta syfte.

Med det anförda tillstyrker vi motion A49 i denna del (yrkande 4).

Omfattande spärregler för fåmansföretag har införts i det i sig rimliga syftet att undvika att aktiebolagsformen utnyttjas för att omvandla arbetsinkomster till kapitalinkomster. Utgångspunkten är att man för varje bolag definierar en "normal" avkastning, vilken får betraktas som utdelning. All vinst på investerat kapital som överstiger denna av staten accepterade avkastning beskattas som arbetsinkomst med skattesatser uppemot 70 %.

I motion A49 framhålls att dessa fåmansregler måste förändras på ett genomgripande sätt. Enligt motionen bör man vända på problemet och utgå från att en delägare som redovisar en rimlig arbetsinkomst skall få rätt att betrakta övrig avkastning som utdelning. I avvaktan på en genomgripande reformering av de särskilda spärreglerna för fåmansbolag föreslår motionärerna att tillverkande företag och andra som faller inom de s.k. SNI-koderna bör kunna välja en alternativ spärregel som innebär att en delägare, som är verksam i företaget, inte skall behöva redovisa mer än 10 basbelopp som inkomst av tjänst för ett heltidsarbete. Förändringarna bör genomföras den 1 januari 1997.

Vi instämmer i motionärernas uppfattning i denna fråga. Regeringen bör snarast återkomma med de lagförslag som behövs.

Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till motion A49 yrkande 6 som sin mening ge regeringen till känna.

26. Åtgärder för enskilda näringsidkare och fåmansföretag

Karin Pilsäter (fp) anför:

En viktig del i Folkpartiet liberalernas politik för ett bättre företagsklimat är att sänka beskattningen av fåmansbolag. Som anförts i motion Fi110 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) bör även den typen av företagsform undgå en hindrande, alltför hög beskattning. Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till yrkande 4 i motionen som sin mening ge regeringen till känna.

27. Nedsättning av socialavgifter, tjänstesektorn

Karl-Gösta Svenson, Jan-Olof Franzén, Carl Erik Hedlund och Ola Sundell (alla m) anför:

I samband med skattereformen minskade den genomsnittliga beskattningen av arbete till ungefär 65 %. Under förra mandatperioden genomfördes ytterligare reformer som förde ner skatten på arbete till ca 60 %. Efter Socialdemokraternas regeringstillträde 1994 ökar åter skatten på arbete i ett läge när arbetslösheten redan är oacceptabelt hög. Målet måste i stället vara att under de närmaste åren reducera den totala skatten på arbete (skattekillen) till i vart fall 50 %.

Som anförts i motion A49 av Carl Bildt m.fl. (m) måste skattepolitiken nu inriktas på att reducera skatten på arbete, särskild för låg- och medelinkomsttagare. I vår avvikande mening rörande skattepolitiken riktar vi oss särskilt mot den s.k. värnskatten, som bör slopas, och mot de alltför höga kommunalskatterna. En annan viktig åtgärd för att begränsa skattekillarna är att sänka arbetsgivaravgifterna och andra socialavgifter och löneskatter.

Syftet bakom merparten av dagens arbetsgivaravgifter är att finansiera löntagarnas pensions- och socialförsäkringsförmåner. Det olika avgifterna är emellertid dåligt relaterade till utgående förmåner, vilket gör att skattekaraktären blir mycket stor. I motionen framhålls att det är en viktig uppgift att så långt som möjligt förmånsrelatera socialförsäkringsavgifterna till

utgående förmåner. Det bör då vara möjligt att minska den rena skatten på arbete med i vart fall 5 procentenheter. Avgifterna bör också göras synliga genom att löntagarna får det faktiska betalningsansvaret, även om arbetsgivarna fortfarande ansvarar för att beloppen betalas in. Bruttolönen bör höjas i motsvarande mån.

De löneskatter som inte kan räknas som egentliga socialförsäkringsavgifter bör, som anförs i motionen, avvecklas successivt. Bland dessa märks den allmänna löneavgiften på 1,5 % som infördes 1996. Vidare bör de av Socialdemokraterna aviserade, föreslagna och genomförda höjningarna av egenavgiften till sjukförsäkringen avvisas och undanröjas. Dagens egenavgifter bör samordnas med de motsvarande avgifter som betalas av arbetsgivarna och i likhet med dessa relateras till utgående förmåner.

I motionen krävs förslag från regeringen om en sänkning av egenavgiften till sjukförsäkringen med sammanlagt 3 procentenheter, en ökad förmånsrelatering i syfte att sänka arbetsgivaravgifterna ytterligare och en avveckling av den allmänna löneavgiften. Enligt vår mening bör regeringen skyndsamt efterkomma dessa angelägna önskemål. Åtgärderna bör finansieras på det sätt som vi angivit här ovan och i vår avvikande mening rörande skattepolitiken.

Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till motion A49 yrkandena 12–14 som sin mening ge regeringen till känna. Därmed tillgodoses till väsentlig del även yrkande 1 i motion A45 och yrkande 4 i motion Fi110 av Lars Leijonborg m.fl. (fp). Vänsterpartiets yrkande 10 i motion Fi116 av Gudrun Schyman m.fl. (v) innebär ett uppskov med frågan för att genomföra nya snedvridningar. Detta yrkande avstyrks.

I motionen framhålls också att tekniska svårigheter, dagens EU-regler och det statsfinansiella läget gör att det är svårt att genomföra generella sänkningar av beskattningen av arbete i sådan omfattning att de skulle få några nämnvärda effekter för hushållens möjligheter att efterfråga tjänster som exempelvis reparationer och underhåll av egna bostäder, trädgårdsarbete, övriga hushållstjänster samt barnomsorg. Moms på sådana tjänster infördes först 1991, och dagens EU-regler medger inte några särskilda undantag. Sverige bör på nytt ta upp denna fråga inom EU. Det enklaste och snabbaste sättet att nå det mål som vi eftersträvar är att införa en särskild skattereduktion med 50 % av ersättningen för tjänster av detta slag. Därmed elimineras skattekillen eller begränsas väsentligt. Eftersom tjänster av det slag som det här är fråga om knappast utförs alls på ett sätt som redovisas för skattemyndigheterna blir skattebortfallet försumbart. Sannolikt leder förslaget till ökade skatteinkomster genom att många arbetslösa kan få ett riktigt arbete.

Mot denna bakgrund tillstyrker vi motionärernas förslag om en särskild skattereduktion på 50 % för vissa hushållstjänster. Reduktionen skall vara permanent och gälla från den 1 september för hushållstjänster i form av trädgårdsarbete och sedvanligt hushållsarbete samt för barnomsorgskostnader i privat, icke subventionerad barnomsorg. I enlighet med vad som anförs i motionen bör skattereduktion medges vad gäller hushållstjänster

också för arbetskostnader när sådant arbete utförts åt föräldrar som fyllt 65 år. Regeringen bör skyndsamt lägga fram lagförslag med denna innebörd.

Vad som här har anförts bör regeringen med bifall till motion A49 yrkandena 16 och 18 som sin mening ge regeringen till känna. Härmed är också syftet med motionerna A45 yrkande 1, Fi110 yrkande 4 och A46 yrkande 12 i allt väsentligt tillgodosett. Yrkande 41 i motion Fi117 av Birger Schlaug m.fl. (mp) på 100 miljarder kronor för att skapa utrymme för lägre skatter på arbete bör enligt vår uppfattning anses som orealistiskt och avslås.

28. Nedsättning av socialavgifter, tjänstesektorn

Karin Pilsäter (fp) anför:

De stora problemen i dagens Sverige kräver en rad kraftfulla åtgärder beträffande sådana skatter som är av central betydelse för att få fler företag och växande företag. Regeringen visar en begynnande insikt om att t.ex. arbetsgivaravgifterna har strategisk betydelse för företagens förmåga och intresse av att anställa fler. Det är bra. För ett och ett halvt år sedan höjdes arbetsgivaravgifterna med ca 6 miljarder kronor. Nu skall de enligt regeringens uppfattning sänkas, om än bara med ca 2 miljarder kronor. Det är en fram-och-tillbaka-politik som tydligt illustrerar att regeringen saknar en genomtänkt strategi.

Som anförts i motionerna A45 och Fi110 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) är den av regeringen planerade sänkningen på tok för låg. 5 procentenheter på en lönesumma av högst 600 000 kr innebär en skattelättnad på maximalt 30 000 kr, vilket är helt otillräckligt för den expansion som krävs.

Folkpartiet föreslår i sina motioner, A45 yrkande 1 och Fi110 yrkande 4, att arbetsgivaravgifterna sänks för år 1997 med ca 3 miljarder kronor utöver regeringens förslag och för år 1998 med ytterligare 7 miljarder kronor. Sammanlagt handlar det således om sänkta arbetsgivaravgifter med ca 12 miljarder kronor.

Sänkningen bör – som framhålls i motionerna – koncentreras till tjänstesektorn. Där är problemen med dagens höga skattebelastning störst, med hänsyn till konkurrensen med gör-det-själv, gör-det-svart och gör-det-inte-alls. Produktivitetens utvecklingen har generellt sett varit svagare i tjänsteproduktion än i varuproduktion, vilket åstadkommit en för tjänsterna besvärande förskjutning av relativpriserna. Det finns anledning att tro att flera tjänsteområden skulle kunna bli växande arbetsmarknader.

En mindre del av sänkningen bör ske i form av helt avskaffade arbetsgivaravgifter för hushållstjänsten, i första hand under en fyraårig försöksperiod. Slopade arbetsgivaravgifter kan i någon mån kompensera för dagens dubbla skatteklar när hushåll köper tjänster. Marknaden för hushållstjänster är mycket liten för närvarande, i varje fall utanför den svarta sektorn. Vårt förslag gör det möjligt att skapa en "vit" marknad.

Vi är inte omedvetna om att en avgränsning till tjänstesektorn och i än högre grad till hushållssektorn är avsteg från vårt starka förord för generalitet i den ekonomiska politiken. Det måste finnas starka skäl för att välja

selektivitet före generalitet. Vi menar att det i dessa fall finns sådana starka skäl. Till bilden hör också att dessa insatser finansieras genom slopande av andra selektiva inslag, t.ex. den sänkta matmomsen och företagssubventioner. Det råder enligt vår uppfattning ingen tvekan om att det summerade resultatet av Folkpartiets politik blir mer generella och mindre selektiva insatser.

Vi konstaterar med tillfredsställelse att regeringen har tagit fasta på vårt förslag till s.k. servicecheckar för att administrativt underlätta skatte- och avgiftshanteringen när hushåll köper tjänster. Systemet tycks fungera väl i Frankrike och borde kunna underlätta framväxandet av en "vit" tjänstesektor även i Sverige.

Frågorna skall enligt regeringens uppfattning nu utredas inom Riksskatteverket. Det bör framhållas att verket bör ta vara på alla uppslag till ytterligare förbättringar av åtgärderna och att utredningsarbetet bör omfatta sådana mer långtgående åtgärder som har angivits här ovan. Arbete måste också bedrivas så skyndsamt att regeringen kan lägga fram förslag till nya regler som kan tillämpas fr.o.m. 1997.

Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till motionerna A45 yrkande 1 och Fi110 yrkande 4 och med avslag på motion Fi117 yrkande 41 som sin mening ge regeringen till känna. Övriga motionsyrkanden i dessa frågor bör avslås till den del som de inte kan anses tillgodosedda.

29. Nedsättning av socialavgifter, tjänstesektorn

Per Rosengren (v) anför:

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi116 av Gudrun Schyman m.fl. (v) ett samlat 20-miljarderspaket för nya jobb. Här ingår drygt 12 miljarder kronor i form av sänkta arbetsgivaravgifter för kommunsektorn, för privat tjänstesektor, för egenföretagares näringsinkomster och för försök med sex timmars arbetsdag. Förslagen syftar till att stödja mindre företag och nyföretagande och att stärka arbetsmarknaden och efterfrågan inom såväl kommunal som privat tjänstesektor.

Det förslag som regeringen lagt fram innebär en nedsättning av socialavgifterna med 5 procentenheter på ett löneunderlag på högst 600 000 kr och en nedsättning av egenavgifterna med 5 procentenheter på ett avgiftsunderlag om högst 180 000 kr. Regeringen beräknar att förslaget skall kosta statskassan ca 2–3 miljarder kronor. Som anförts i vår motion har regeringen redovisat ett mycket ofullständigt underlag för kostnadskalkylen, och enligt Vänsterpartiets preliminära bedömning kan det inte uteslutas att kostnaden blir väsentligt högre än den som anges i propositionen. Reduktionen av egenavgifterna kommer också att medföra att kommunsektorns inkomster ökar. Det är dock oklart om regeringen i särskild ordning avser att dra in dessa medel till staten.

Regeringens förslag ligger dock i linje med förslag som Vänsterpartiet tidigare har väckt. Om förslaget genomförs kommer det att vara en stimulans för mindre företag och det särskilt i den s.k. tjänstesektorn. Vi ställer oss

dock inte okritiska till den modell som regeringen valt att lägga fram för riksdagen.

Genom den föreslagna modellen kommer en del av stödet inte bara att gå till mindre företag. En del kommer också att gå till etablerade större och starka företag. För att slippa ett sådant "läckage" kan det – som anförs i motionen – t.ex. vara värt att överväga en begränsning så att nedsättningen enbart riktas till företag med högst 50 anställda. Det skulle ge förslaget en tydligare spjutspetskaraktär och kunna spara ca 100 miljoner kronor till statskassan.

Egentligen vill dock Vänsterpartiet förespråka en annan modell för att minska arbetskraftskostnaderna. En modell som främst riktar in sig på att stödja och stärka tjänstesektorn. Vänsterpartiets modell är också av en väsentligt större omfattning: I stället för regeringens förslag om en ram på 2,3 miljarder kronor har Vänsterpartiet föreslagit en ram på 10 miljarder kronor, fördelat på offentlig och privat tjänsteproduktion. Vi vidhåller vår uppfattning att en skattenedsättning bör vara av större omfattning men också mer specialinriktad för att ge fullgod effekt på sysselsättningen.

I motionen återfinns också ett tidigare förslag från Vänsterpartiets sida om att enskilda näringsidkare skall stimuleras genom att de första 40 000 kronorna skall befrias från egenavgifter. Detta skulle stärka många av de egna företagare som i dag kan leva på knappa marginaler, och det skulle stimulera nystartandet av enskild näringsverksamhet.

I motionen anförs att riksdagen bör begära en mer fullständig beredning som inkluderar såväl regeringens som Vänsterpartiets alternativ.

Vänsterpartiets förslag är väl avvägda för att omfördela skatteuttaget för att uppnå en rättvis fördelning och uthållig tillväxt och utgör samtidigt den nödvändiga stimulans som behövs med tanke på den mycket allvarsamma situationen när det gäller sysselsättningen. De krav som ställs i motionen bör alltså genomföras.

Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till motion Fi116 yrkande 10 som sin mening ge regeringen till känna.

30. Nedsättning av socialavgifter, tjänstesektorn

Eva Goës (mp) anför:

I motion Fi117 av Birger Schlaug m.fl. (mp) yrkande 41 krävs ett riksdagsuttalande om att det för närvarande inte finns tillräckliga skäl för speciella stimulanser av hushållstjänster eller ROT-åtgärder. Frågan om att begränsa den alltför höga beskattningen av arbete bör i stället lösas inom ramen för den skatteväxling med högre skatt på energi- och resursförbrukning och lägre skatter på arbete som Miljöpartiet föreslår, i storleksordningen 100 miljarder kronor till år 2010 och ca 25 miljarder kronor för de närmaste tre åren.

Regeringens förslag till nedsättning av arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna, som beräknas kosta 2 miljarder kronor årligen, har i debatten presenterats som inledningen till en skatteväxling. Som framhålls i vår motion är regeringens förslag synnerligen magert som inledningen till en

skatteväxling. En skatteväxling måste enligt vår uppfattning vara mer generell och omfatta mångdubbelt större belopp.

Regeringens förslag är av intresse främst för egenföretagare och företagare med ett fåtal anställda. Lönesumman 600 000 kr motsvarar ca 2–3 anställda och den maximala avgiftsnedsättningen blir 30 000 kr/år. Även om summan är liten kan den sannolikt ha en viss betydelse för företag som lever på marginalen. Vi anser dock att man bör överväga en annan utformning av skattereduktionen. Det största steget för en företagare är ofta när han skall skaffa sig sin första anställda. Detta innebär ofta en betydande tröskel med mycket nytt att sätta sig in i. En bättre utformning av avgiftsnedsättningen skulle kunna vara att särskilt underlätta för företagaren att komma över denna tröskel. Nedsättningen kunde då exempelvis utformas som en tioprocentig avgiftsnedsättning på en lönesumma av 300 000 kr. Riksdagen bör uppmana regeringen att inför propositionen utreda en sådan alternativ utformning av nedsättningen.

Det förhållandet att det är svårt att rationalisera vissa tjänster gör att de ständigt blir allt dyrare, sett i förhållande till industrivaror och sådana tjänster som lättare kan rationaliseras.

I den politiska debatten har det väckts ett flertal förslag till stimulans för fler arbeten, i första hand i den del av tjänstesektorn som vänder sig till hushållen. Enligt vår mening kan det i och för sig anföras motiv för att diskutera särskilda stimulanser inom tjänstesektorn. Ett sådant motiv är de stora skattekilarna som tillsammans med svårigheten att rationalisera många tjänster gör att de blir mycket dyra. Motsvarande skattekilar finns i och för sig också inom industriell tillverkning men kan där neutraliseras genom fortsatt produktivitetshöjning och blir därför inte lika påtagliga. Ett annat motiv är att minska förekomsten av svartarbete som antas vara särskilt utbrett inom vissa delar av tjänstesektorn.

Men det finns också argument som talar emot speciella stimulanser till hela eller delar av tjänstesektorn. Även om sådana stimulanser leder till en ökad efterfrågan och fler jobb inom de tjänster som stimulansen avser så är det inte säkert att det ökar hushållens totala konsumtion. I stället kan hushållen dra ner sin efterfrågan på andra icke subventionerade varor eller tjänster så att den totala effekten på sysselsättningen blir obetydlig. Införandet av tidsbegränsade stimulanser, som de aktuella ROT-avdragen, kan på samma sätt leda till att konsumtionen omfördelas över tiden men inte ökar totalt över en längre period.

Specialinriktade skattesubventioner kan också få olika fördelningseffekter beroende på vilken typ av arbeten de inriktas mot. De mest aktuella och debatterade förslagen om reparation och underhåll samt städtjänster m.m. är främst intressanta för relativt ekonomiskt starka personer. De avser också arbeten som – sett från en total samhällsprioritering, t.ex. jämfört med neddragningar inom vård och skola – knappast hör till de mest angelägna.

Som framhålls i motionen finns det, efter en sammanvägning av argumenten för och emot, för närvarande inte tillräckliga skäl att införa speciella riktade stimulanser för vissa slag av hushållstjänster eller regeringens tidigare förslag till temporära ROT-avdrag för reparation och underhåll.

Frågan om de stora skattekilarna på arbete bör lösas på ett mer generellt sätt genom den skatteväxling som vi föreslår.

En generell skatteväxling lindrar kostnadsnackdelarna i vissa delar av tjänstesektorn men löser dem inte helt. I samband med utredningen om skatteväxling och i andra sammanhang bör man överväga om det behövs ytterligare omfördelningar av skatterna som gynnar en bredare del av tjänstesektorn. En sådan omfördelning skulle eventuellt kunna ske inom ramen för momssystemet.

Vår slutsats är således att det inte bör införas speciella skattereduktioner för t.ex. reparations-, underhålls- och städtjänster. Inte heller bör det införas generella subventioner till företag som utför sådana tjänster. Däremot kan riktade stöd ändå bli aktuella i form av insatser för dem som har svårast att få arbete på dagens arbetsmarknad: de långtidsarbetslösa, handikappade, invandrare, lågutbildade. Sådana insatser kan – som framgår av motionen – genomföras i andra former än skattelättnader.

Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till motion Fi117 yrkande 41 som sin mening ge regeringen till känna.

31. Nedsättning av socialavgifter, tjänstesektorn

Michael Stjernström (kds) anför:

Vartannat nystartat företag är ett tjänsteföretag, och enligt SCB:s prognosinstitut kommer uppdragsverksamheten att vara den stora tillväxtsektorn fram till år 2015. Tjänstesektorn är arbetsintensiv: 1993 sysselsatte tjänstesektorn 70 % av arbetskraften och stod för 68 % av produktionen.

I motion A46 av Alf Svensson m.fl. (kds) framhålls att stimulanser för att påskynda utvecklingen av antalet tjänsteföretag skulle få påtagliga effekter på antalet nya jobb. Också från resurshushållningssynpunkt är ett ökat utrymme för tjänstesektorn, t.ex. när det gäller reparationer och underhåll, angeläget. En slumrande bransch med stor potential är hushållssektorn – 45 % av allt arbete som utförs i Sverige utförs i hemmet. Samtidigt som allt fler går arbetslösa ökar arbetsbördan för andra genom dubbelarbete på jobbet och i hemmet.

Genom de höga s.k. skattekilarna är dock marknaden för den typ av tjänster som går att utföra i egen regi i stort sett utplånad. Den svarta delen av denna marknad är dock stor. Genom skattereformen 1990 infördes moms på hushållstjänster, vilket kraftigt fördyrade dessa.

Att minska de s.k. skattekilarna i hushållssektorn skulle kunna ha stor stimulerande effekt för arbetstillfällen och nya företag. Mot denna bakgrund föreslås i motion A46 av Alf Svensson m.fl. (kds) två system för att genomföra sådana stimulanser.

Kristdemokraterna vill genom statliga direkta bidrag stimulera vissa tjänster till hushållen enligt en modell som prövats i Danmark. En sådan modell innebär att det aktuella hushållet aldrig behöver lägga ut mer pengar än den del man i praktiken skall betala. I Danmark är denna summa 60 Dkr per timme. Resterande timpenning betalas av staten. Alla hushåll kommer alltså att kunna ha råd till hjälp med grundläggande hushållssysslor som

städning, tvätt och trädgårdsarbete. Det danska exemplet visar på en nettoförtjänst för staten på 24 Dkr per timme.

Vi anser att den danska modellen har stor potential. Den gör det möjligt för alla hushåll, oavsett inkomst, att anlita utomstående hjälp för de vanligaste förekommande hushållsgöromålen. Bidragsformen bör också omfatta pensionärer som i dag har kommunal hemtjänst. De sysslor som har karaktären av egenregi bör subventioneras med ett direkt statligt bidrag. Vi vill dessutom vidga kretsen av tillåtna sysslor till att även inbegripa privat barnomsorg och hälsovård. Den konkurrens som genom detta förslag uppstår med kommunal verksamhet ser vi inte som något problem. Den kommunala verksamheten är i dag långt mer subventionerad av skattemedel. Genom förslaget skapas ny konkurrens, vilket kan stimulera utvecklingen inom branschen.

Ett annat system är den s.k. ROT-modellen. Ett ytterligare sätt att stimulera tjänstesektorn är att bredda basen för subvention till andra tjänster som säljs till hushåll. De regler för skattereduktion som fanns för utgifter för byggnadsarbete på bostadshus under åren 1993 och 1994 har nu återinförts. I detta system vill vi också inbegripa bilreparationer, större trädgårdsarbeten och olika installationsarbeten av t.ex. vitvaror och datorer. Därmed kan man reducera kostnaderna för vissa tjänster riktade mot hushållen och därmed stimulera till ökad sysselsättning och minskad svarthandel. Allt tyder på att nettoutfallet för staten snarare bli positivt än negativt.

I motionen föreslås en skattereduktion på 60 %, alltså att 60 % av den styrkta arbetskostnaden utgör skattereduktion. Därmed kan skattekillen för de flesta personer elimineras.

Jag tillstyrker motion A46 i dessa hänseenden. Regeringen bör skyndsamt lägga fram förslag till de lagändringar som behövs.

Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till motion A46 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 12 som sin mening ge regeringen till känna.

32. Bilförmåner, skiktgränsen för statlig inkomstskatt

Karl-Gösta Svenson (m), Jan-Olof Franzén (m), Carl Erik Hedlund (m), Ola Sundell (m), Karin Pilsäter (fp) och Michael Stjernström (kds) anför:

Enligt vår uppfattning bör riksdagen med anledning av motionerna A49 av Carl Bildt m.fl. (m) yrkande 19, Fi110 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) yrkande 7 och Fi118 av Alf Svensson m.fl. (kds) yrkande 8 begära att regeringen skyndsamt lägger fram förslag till ändrade regler för beskattning av bilförmåner med en annan finansiering av åtgärden än att begränsa uppräkningsgränsen av skiktgränsen för statlig inkomstskatt. I den mån övriga motionsyrkanden under denna rubrik inte därmed är tillgodosedda bör de avslås.

33. Bilförmåner, skiktgränsen för statlig inkomstskatt

Per Rosengren (v) anför:

I motion Fi116 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkande 6 begär motionärerna ett riksdagsuttalande om att Vänsterpartiets förslag om ett reducerat eller slopat grundavdrag över brytpunkten är ett bra alternativ till den av regeringen föreslagna begränsningen av uppräkningsgränsen för statlig inkomstskatt såsom finansiering av ändrade regler för beskattningen av bilförmåner.

Jag instämmer i denna uppfattning och tillstyrker motionsyrkandet. I den mån övriga motionsyrkanden i denna fråga inte därmed är tillgodosedda bör de avslås.

34. Bilförmåner, skiktgränsen för statlig inkomstskatt

Eva Goës (mp) anför:

I motion Fi117 av Birger Schlaug m.fl. (mp) anføres att den nuvarande nivån på beskattningen av bilförmåner bör behållas och att beskattningen i ökad utsträckning bör relateras till den privata körsträckan. De anser också att en begränsning av uppräkningsgränsen för statlig inkomstskatt inte är en godtagbar finansieringskälla för kommande ändringar av beskattningen av bilförmåner och att eventuella ändringar av skiktgränsen bör övervägas endast i samband med en allmän översyn i syfte att åstadkomma lättnader för främst lägre inkomsttagare.

Jag instämmer i motionärernas uppfattning i dessa hänseenden.

Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till motion Fi117 yrkandena 21 och 22 som sin mening ge regeringen till känna.

35. Redovisningen av moms

Karl-Gösta Svenson (m), Jan-Olof Franzén (m), Carl Erik Hedlund (m), Ola Sundell (m), Karin Pilsäter (fp) och Michael Stjernström (kds) anför:

Enligt vår mening bör de tidigare reglerna för betalning av moms återinföras. Den likviditetsförsämring som genomfördes försvagar möjligheterna att investera i nya arbetstillfällen, och de långsiktiga kostnaderna skärper uttaget för de företag som har nyckeln till högre tillväxt, nya arbeten och ökat välstånd i sin hand. Ändringarna innebär att många företag blir tvungna att betala in moms till staten redan innan de fått betalt av sina kunder. Detta är principiellt oacceptabelt och medför stora likviditetsproblem för många företag.

Vår kritik av de nya reglerna har lett till att omsättningsgränsen för den snabbare redovisningen nu har höjts från 10 till 40 miljoner kronor. Som vi framhåller i reservation 9 i utskottets betänkande 1995/96:SkU31 räcker detta inte. Vi anser att samtliga företag skall ha sin betalningstidpunkt för moms den 5:e i andra månaden efter redovisningsperiodens utgång. Inget företag skall behöva redovisa moms redan 20 dagar efter redovisningsperiodens utgång.

Regeringen bör skyndsamt lägga fram ett lagförslag som innebär att de tidigare reglerna återställs.

Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till motionerna A46 yrkande 9, A49 yrkande 10 och Fi110 yrkande 10 som sin mening ge regeringen till känna.

36. Utbildningskonton m.m.

Karl-Gösta Svenson (m), Jan-Olof Franzén (m), Carl Erik Hedlund (m), Ola Sundell (m) och Michael Stjernström (kds) anför:

I motionerna A46 och Fi118 av Alf Svensson m.fl. (kds), A49 av Carl Bildt m.fl. (m) och Fi121 av Beatrice Ask m.fl. (m) föreslås personliga utbildningskonton för att finansiera fortsatt utbildning och andra kompetenshöjande åtgärder.

På en snabbt föränderlig arbetsmarknad kommer alla att behöva komplettera kunskaperna många gånger i livet. Perioder av arbetslöshet kan också behöva utnyttjas för en kunskapsuppbyggnad som den enskilde bedömer som nödvändig. Den komplexa men personliga karaktären av kunskaps- och kompetensbehoven gör att helt nya system blir nödvändiga, inte minst i fråga om finansieringen.

Vi instämmer i att ett kontosystem bör införas för ändamål av detta slag. Siktet bör vara inställt på att kontosystemet skall börja introduceras den 1 januari 1997. Regeringen bör överväga den närmare utformningen och skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag till de åtgärder som behövs.

Vad som här har anförts bör riksdagen med bifall till motionerna A46 yrkande 8, A49 yrkande 36, Fi118 yrkande 13 och Fi121 yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna.

37. Yrkesfiskare

Karl-Gösta Svenson (m), Jan-Olof Franzén (m), Carl Erik Hedlund (m), Ola Sundell (m) och Michael Stjernström (kds) anför:

I motion Fi118 av Alf Svensson m.fl. (kds) anförts att det också på fiskeområdet behövs åtgärder som leder till ökad sysselsättning. Enligt motionärerna måste skattereglerna snarast harmoniseras med våra grannländer för att sysselsättningen inom fisket skall kunna hållas uppe och nya arbetstillfällen skall kunna erbjudas inom beredningsindustrin. Också detta handlar om att våra svenska företag måste få likvärdiga villkor för konkurrens med andra länder.

Motionärerna, som tidigare pläderat för ett särskilt yrkesfiskaravdrag och ett fiskekonto, anser att ett yrkesfiskaravdrag är ett minimikrav. Frågorna har uppmärksamrats sedan lång tid tillbaka, och vid sin senaste behandling av dessa frågor förutsatte utskottet (1995/96:SkU2) att regeringen skulle redovisa resultatet av sina överväganden för riksdagen så snart detta kunde ske.

Som anförts i motionen är det nu hög tid att fatta beslut om denna för sysselsättningen inom fiskeområdet viktiga åtgärd. Enligt vår uppfattning är det angeläget att regeringen skyndsamt lägger fram ett förslag till riksdagen om ett yrkesfiskaravdrag och om de övriga regler som kan behövas för att

uppnå jämbördiga konkurrensförhållanden så att nya regler kan träda i kraft i år.

Med det anförda föreslår vi att riksdagen med anledning av motion Fi118 yrkande 35 som sin mening ger regeringen till känna vad som här har anförts om konkurrensneutrala skatteregler för yrkesfiskare.

38. En avfallsskatt

Karl-Gösta Svenson, Jan-Olof Franzén, Carl Erik Hedlund och Ola Sundell (alla m) anför:

Vi avser att återkomma till frågan om en avfallsskatt när det föreligger ett konkret förslag att bedöma.

39. Internationella experter

Karl-Gösta Svenson, Jan-Olof Franzén, Carl Erik Hedlund och Ola Sundell (alla m) anför:

I proposition 222 medger regeringen att det finns en viss tvekan hos utländska investerare att välja Sverige som investeringsland och att ett skäl kan vara att skattereglerna gör det svårt att locka kvalificerad utländsk personal till Sverige. Regeringen drar slutsatsen att det kan finnas anledning att medge sådana personer lätnader vid beskattningen. Regeringens egen bedömning att utländska medborgare tvekar om att arbeta i Sverige gäller naturligtvis i motsvarande mån för svenska medborgare som, vilket bland annat cheferna för Astra och Ericsson varnat för, kan komma att flytta ut från Sverige.

Samtidigt aviserar regeringen att inflationsskyddet inom inkomstbeskattningen skall försämrats utöver vad som redan beslutats så att skatteuttaget ökar med ca en miljard kronor. Förslaget innebär att ytterligare ett stort antal heltidsarbetande kommer över gränsen för statlig inkomstskatt och därmed får en marginalskatt på i det närmaste 60 %.

Enligt vår mening illustrerar regeringens överväganden om skattelättnader för internationella experter konsekvenserna av höga skatter på arbete.

40. Vattenkraftsskatten

Karl-Gösta Svenson, Jan-Olof Franzén, Carl Erik Hedlund och Ola Sundell (alla m) anför:

Riksdagen har nyligen fattat beslut om kraftiga höjningar av produktionsskatterna på elektrisk kraft från kärnkraftverk och äldre vattenkraftverk. Dessa skattehöjningar försämrar hushållens ekonomiska situation och ökar näringslivets kostnader. Läget är särskilt allvarligt för den energiintensiva industrin. Denna har normalt sin marknad utanför Sverige och har därför inte någon möjlighet att övervältra en kostnadsökning på sina kunder. För den elintensiva industrin innebär de beslutade höjningarna en elkostnadsökning på 8–10 %. Med den höjning som genomförts vid årsskiftet

uppgår ökningen till nära 20 %. För de mest elintensiva företagen som aluminiumsmältverk och ferrolegeringsproducenter betyder höjningen att de får en kostnadsökning på ca 40 000–50 000 kr per anställd. Med årsskiftets höjning blir kostnadsökningen ca 100 000 kr per anställd.

Som ett exempel kan nämnas Vargön Alloys. Företaget är världsledande inom ferrolegeringar och klarar detta med en svensk lönenivå tack vare en mycket långt driven energieffektivitet. Företagets spillvärme värmer 80 % av Vänersborg och Modos Pappersfabrik Holmen Paper. Ca 1 800 arbetstillfällen kan försvinna om Vargön Alloys tvingas lägga ned.

Jämför man elprisen för de elintensiva företagen före skattehöjningarna erlägger företagen i allmänhet 20–24 öre per kWh medan konkurrentföretagen i Norge betalar 10–15 öre, i USA och Kanada 12–14 öre. Även om det finns länder med högre prisnivå än den svenska ligger således de viktigaste konkurrentländerna lägre.

De flesta elintensiva företag är bundna av fleråriga kontrakt med sina elleverantörer, och kontrakten ger leverantörerna rätt att övervältra alla nya skatter, även produktionsfaktors- eller fastighetsskatter, som påförs leverantörerna. Den höjning som genomfördes vid årsskiftet har övervältrats på detta sätt även om den för närvarande är föremål för process.

Även ur miljösynpunkt är produktionsskatterna förkastliga. Den nordiska elmarknaden har startat vid årsskiftet men har ännu inte nått sin fulla funktion. I den mån de svenska företagen vänder sig till danska eller finska kraftleverantörer för att undgå de svenska prishöjningarna kommer en betydande del av leveranserna att vara dansk kolkondenskraft eller via Finland levererad rysk kärnkraft.

Vi anser att vårens beslut om successiva höjningar av produktionsskatterna på el skall undanröjas och tillstyrker därför motion A49 yrkande 17 i denna del. Regeringen bör skyndsamt återkomma med ett förslag.

Till finansutskottet.....	1
Sammanfattning.....	1
Skattepolitiken.....	1
En tillfällig nedsättning av stämpelskatten.....	4
Allmänna pensionsfondens stämpelskatt.....	6
Bilaccis och fordonsskatt.....	6
Höjd tobaksskatt.....	7
Allemansfonderna.....	8
Dubbelbeskattningen av aktier, riskkapitalavdrag m.m.	8
Förmögenhetsbeskattningen av aktier m.m.	10
Åtgärder för enskilda näringsidkare och fåmansföretag.....	10
Nedsättning av socialavgifter, tjänstesektorn.....	11
Bilförmåner, skiktgränsen för statlig inkomstskatt.....	13
Redovisningen av moms.....	14
Utbildningskonton m.m.	14
Yrkesfiskare.....	14
En avfallsskatt.....	15
Internationella experter.....	15
Vattenkraftsskatten.....	15
Avvikande meningar.....	16
1. Skattepolitiken (m).....	16
2. Skattepolitiken (fp).....	18
3. Skattepolitiken (v).....	19
4. Skattepolitiken (mp).....	21
5. Skattepolitiken (kds).....	22
6. En tillfällig nedsättning av stämpelskatten (m).....	23
7. En tillfällig nedsättning av stämpelskatten (fp).....	24
8. En tillfällig nedsättning av stämpelskatten (v, mp).....	24
9. Fastighetsskatten (m).....	25
10. Fastighetsskatten (kds).....	25
11. Bilaccis och fordonsskatt (m).....	26
12. Bilaccis och fordonsskatt (v).....	26
13. Bilaccis och fordonsskatt (mp).....	26
14. Allemansfonderna (m, kds).....	27
15. Dubbelbeskattningen av aktier, riskkapitalavdrag m.m. (m).....	27
16. Dubbelbeskattningen av aktier, riskkapitalavdrag m.m. (fp).....	29
17. Dubbelbeskattningen av aktier, riskkapitalavdrag m.m. (v).....	29
18. Dubbelbeskattningen av aktier, riskkapitalavdrag m.m. (mp).....	30
19. Dubbelbeskattningen av aktier, riskkapitalavdrag m.m. (kds).....	31
20. Royalty (m).....	32
21. Royalty (kds).....	32
22. Nuvärdeavskrivning (m).....	33
23. Förmögenhetsbeskattningen av aktier m.m. (m).....	33
24. Förmögenhetsbeskattningen av aktier m.m. (mp).....	33
25. Åtgärder för enskilda näringsidkare och fåmansföretag (m).....	34
26. Åtgärder för enskilda näringsidkare och fåmansföretag (fp).....	35

27. Nedsättning av socialavgifter, tjänstesektorn (m)	35	1995/96:SkU13y
28. Nedsättning av socialavgifter, tjänstesektorn (fp)	37	
29. Nedsättning av socialavgifter, tjänstesektorn (v)	38	
30. Nedsättning av socialavgifter, tjänstesektorn (mp)	39	
31. Nedsättning av socialavgifter, tjänstesektorn (kds)	41	
32. Bilförmåner, skiktgränsen för statlig inkomstskatt (m, fp, kds)	42	
33. Bilförmåner, skiktgränsen för statlig inkomstskatt (v)	42	
34. Bilförmåner, skiktgränsen för statlig inkomstskatt (mp)	43	
35. Redovisningen av moms (m, fp, kds)	43	
36. Utbildningskonton m.m. (m, kds)	44	
37. Yrkesfiskare (m, kds)	44	
38. En avfallsskatt (m)	45	
39. Internationella experter (m)	45	
40. Vattenkraftsskatten (m)	45	